

Letnik XVI

št. 1-2

marec-april 1981

Vsebina

- Zapisnik skupne seje IC JZS in UO Naših jam, 26.1.1981
- Poročilo predsednika JZS o delu v preteklem letu
- Poročilo Tehnične komisije
- Poročilo o delu Jamarske reševalne skupine
- Poročilo o delu Statutarne komisije
- Poročilo o delovanju katastra v času od občnega zbora JZS 7.8.1980 do 20.3.1981
- Seznam najbolj uspešnih zapisnikarjev med 1.1.1975 in 31.12.1979
- Rokovnik za prehod na poslovanje po novem Pravilniku o dokumentaciji terenske aktivnosti
- Vest iz Novega mesta
- Jamarstvo po svetu
- Svetovna in jugoslovanska globinska lestvica: Prvih deset sredi leta 1980 oz. oktobra 1980
- Novo v knjižnici JZS
- Zapisnik seje Upravnega odbora JZS, dne 21.3.1981

Dodatek

- Pravilnik o dokumentaciji terenske dejavnosti
-

Izdaja Jamarska zveza Slovenije, Ljubljana, Aškerčeva 12.
Izhaja 4-krat letno. Letna naročnina 50,- dinarjev se
nakazuje na račun št. 50100-678-0046103.

Ureja uredniški odbor: dr. Boris Sket, mgr. Dušan Novak
in Franc Melečkar.

skupne seje izvršnega odbora JZS in uredniškega odbora
Naših jam dne 26.1.1981 na Lepem potu

Prisotni: Freisinger, Malečkar, Medle, Kranjc, Habe, Novak,
Sket, M. Kunaver, Trček, Stražar

Opravičili so se: Tomazin, Bušteršič, Urbanc, Aljančič

Odsotni: Planina, Bole, Bohinec, Leben, Gams, Korenčan, Osole

Tekoče zadeve:

Vabila na občni zbor SPD Trst, JK Črni galeb (zastopa Habe),
JD Novo mesto.

Podpišemo pristopno izjavo k samoupravnim sporazumom SISECT.

V okviru sejma AA bo 23. marca tudi razstava ZCTK. Na voljo bo
mesto za društva. Koncept pripravi Malečkar.

V Jugobanki na Titovi je na voljo izložba za razstavo. Treba
jo je izkoristiti.

ZTKS je letos vnesla enak predračun za JZS kot lani, za dejav-
nost in za založništvo, skupno 30.000 din.

Kataster deluje, več klubov je naročilo material za svoja po-
dročja.

Akcije: V decembru je bila vaja reševalcev v Škocjanskih jamah.
V decembru je bil tudi seminar za dopisnike, ki bi ga
v juniju ponovili. Udeležili so se ga zastopniki 9 druš-
tev.

Društvo jamskih potapljačev želi sodelovati v delovanju Zveze.
Ostala društva žele s potapljači tesnejše sodelovanje in obo-
jestransko informiranje. IO bo priporočil sprejem prihodnjemu
občnemu zboru.

V okviru kraške muzejske zbirke IZRK se pripravlja razstava o
tehniki raziskovanja jam. Izvedena bo anketa po društvih.

Odprava v Fireneje je pripravila material za publikacijo. Odprava priporoča izdelavo pravilnika o načinu organiziranja odprav v tujino. Pripravi naj ga Malečkar.

Sestanek upravnega odbora naj bo v sredini marca.

F. Malečkar je podal nekaj pripomb na delo in vsebino Novic. Posamezna poglavja oziroma rubrike naj bi si razdelili člani uredniškega odbora. Izhajalo naj bi redno in naj bi bile tesnejša povezava med IC in društvi.

Stenje blagajne pa z druge strani ne omogoča pogostejšega izhajanja, naročniki neredno plačujejo članarino. Tistim, ki je niso plačali, lista v bodoče ne bomo več pošiljali.

Komisije naj o delu in načrtih poročajo v vsaki številki Novic.

JD iz Novega mesta poroča, da pripravljajo film o Temenici, ki bi ga podprla ORB. K sodelovanju pritegnili RIV, k izdelavi scenarije pa člane IC-ja.

Naše jame:

Pregledali smo material, ki je prispel za 23. letnik. Večji del bodo to prispevki znanstvene sekcije 11. zborovanja, prispevke tehnične komisije naj uredi Planina v obliki obsežnejših povzetkov, ki bodo v celoti prevedeni. Prispevki so bili že objavljeni v Novicah.

Poleg teh je bilo še nekaj drugih prispevkov. V pregled so vzeli: Frustovačo in prispevek o jamah v NOB - Habe, prispevek o dokumentaciji Rordosa - Kranjc, Leško brezno - Freisinger, misli o JZS - Sket, Govic in Kamniško jamo - Gams.

Potrebno je napraviti poročila o kongresu v Boru (Postojnčani) in Sofiji (Habe).

Dispozicijo za publikacijo ob 100-letnici je napravil Kranjc, ki jo bomo razmnožili in poslali v razpravo. Za fotografije naj

bi kasneje poskrbel T. Planina, ko bo jasno, kakšne potrebujemo in bo iz materiala skušal izbrati morda tudi kakšne Barpve, ki jih bo prevzel postojnski muzej.

Za NJ 23 potrebujemo še več književnih poročil.

Zapisal
D. Novak

POROČILO O DELU V PRETEKLEM LETU

Po prevzemu predsedniškega mesta sem si zadal kot prvo nalogo spoznati stanje v društvih. Vsem enotam sem poslal dopis, v katerem sem prosil, naj mi sporoče razmere, v kakršnih se društvo nahaja. Prosil sem za čimrealnejši opis stanja in obljubil, da vsebina ne bo posredovana širši javnosti. Žal se je tej moji prošnji odzvala le polovica društev, ostala pa mi to še dolgujejo. Hvaležen sem vsem, ki ste mi odpisali in prepričan sem, da ste bili v pisanju iskreni. Na splošno stanje ni kritično, nekaj društev pa tarejo velike težave. V veliki meri so to neurejeni odnosi financiranja in pa preskromna kadrovska zasedba strokovnjakov s področja merjenja jam in obvladanja vrvne tehnike. Tem društvom bomo s strani zveze skušali pomagati tako, da jim bomo poslali inštruktorje na njihove tečaje. Kot bo razvidno iz poročila strokovne komisije, je v pripravi priročnik za jamsko šolo. To bo dobrodošel pripomoček vsem jamarskim društvom pri njihovih tečajih. Prosim še enkrat tista društva, ki na dopis še niso odgovorila, naj to store čimprej, da se jim bo lahko kako pomagalo.

V glavnem so za nami občni zbori društev, katerih nekaj sem se tudi sam udeležil. Prosim vse predsednike, da čim prej pošljejo zapisnike občnih zborov skupaj s poročili (predsedniško, blagajniško in gospodarjevo).

Delovanje katastra je zopet tekoče urejeno, gradivo pa shranjeno v novih kovinskih omarah. Letno poročilo o stanju katastra

bomo objavili vsako leto v celi številki Novic. Upam, da se bodo s tem prenehale razširjati slabe novice o katastru in da boste poskrbeli, da bo tudi vaše društvo prispevalo vsako leto vsaj nekaj zapisnikov o novih jamah. Raziskovanje jam je ena naših glavnih nalog, tega se moramo vsi zavedati.

Skupaj si moramo prizadevati, da bo med društvi vladalo prijateljsko sodelovanje. Tiste redke člane, ki v nekateri društvih vedno nergajo in ustvarjajo slabo vzdušje ter se sovražno vedejo do drugih društev pa je potrebno pri tem onemogočiti. Res nam ni potrebno, da bi nekaj zdraharjev ustvarjalo neslogo med slovenskimi jamarji. Prepričan sem, da bomo, v kolikor bomo delavni in složni, lahko kmalu praznovali odkritje šesttisoče raziskane jame v Sloveniji.

Fredsednik JZS

Davo Freisinger

PGROČILO TK 1981

V preteklem obdobju smo obdelovali v glavnem probleme varnosti pri vrvmi tehniki. Tekoče smo sodelovali z gospodarji in izločali obrabljene in poškodovane vrvi, pri tem pa smo sumljivim vrvem na vzorcih merili trdnost. Iz teh vrednosti smo sklepali na varnost in ustreznost preostale vrvi. Kvalitetne vrvi iščemo pri večjih dobaviteljih, a imamo tehnične težave pri ustreznem preskušanju. Nadalje poskušamo čim boljše načine zavarovanja vrvi pred obrabo na dotikih s skalo (podlage, žične vrvi, itd.).

Izbrali in dopolnili smo "Tovariško pomoč ponesrečenemu jamarju", jo dokumentirali in priporočili na vseslovenski demonstraciji v Škocjanskih jamah (14.12.1980).

Dolgotrajno je delo pri razvoju varnostne vrhne zavor, ki jo je tov. Korenčan bistveno izboljšal in poenostavil. Omenjena vrhna zavora predstavlja veliko povečanje varnosti pri vrhni tehniki, ne samo pri samem spuščanju, ampak pomeni tudi poenostavljanje in povečanje varnosti pri prehodih preko vozlov in pritrdišč. Skupaj z referatom za SŽ organiziramo proizvodnjo varnostnih vrhnih zavor.

Pričeli smo izboljševati varnostno vravno zavoro z zgošnjim zaviranjem.

Tesno sodelujemo pri vseh akcijah jamarske reševalne skupine DZRJL in pri reševanju organizacijsko-tehnične problematike komisije za jamsko reševanje JZS. Sodelujemo s strokovno komisijo JZS, posebno pri pripravah in izvedbi jamarskih tečajev, šol in demonstracij.

Nadalnje delo nameravamo posvetiti tistim problemom ter tudi drugim aktualnim tehničnim izboljšavam, kot so pritrdišča za vrvno tehniko, možnostim nabave opreme, itd. Tečaje vrvne tehnike za inštruktorje nameravamo organizirati po področjih, da bodo mogli vsebovati tudi praktične vaje.

Vodja TK
Tomaž Planina

[illegible]

FOROČILO O DELU JAMARSKE REŠEVALNE SKUPINE

Leto 1980 smo posvetili preventivni dejavnosti, saj reševalnih akcij, na katere bi poklicali našo skupino, ni bilo.

Preventivno dejavnost delimo na usposabljanje članov reševalne skupine ter na preventivno delo z varnostniki iz klubov in društev in preko njih z vsemi jamarji.

Usposabljanje članov reševalne skupine

Na 5. mednarodni konferenci jamerskih reševalcev v Zakopenih, oktobra 1979, se je pokazalo, da je naš sistem vertikalnega transporta ponesrečenca v nosilih in z vitlom eden najboljših, vendar samo za začetne - zunanje vertikale, ker je postavitev vitla problematična. Zato smo si zastavili za cilj, da razvijemo sistem dviganja in spuščanja ponesrečenca bodisi v nosilih, bodisi v plezalnem sedežu - odvisno od vrste poškodne - s škripci in statičnimi vrvmi, pri čemer en reševalec dviga, drugi pa usmerja ponesrečenca in pleza po svoji vrvi. Sistem smo uspešno razvili oziroma sestavili iz že poznanih prvin vrvene tehnike. Praktično smo ga preizkusili na vaji reševalne skupine v Škocjanskih jamah, kjer smo ga kot najbolj uporabnega tudi osvojili.

Reševalna skupina je torej sedaj usposobljena za reševanje iz velikih začetnih vertikal z vitlom, iz notranjih vertikal in iz manjših začetnih vertikal pa s posebno vrveno tehniko.

Preventivno delo z varnostniki iz klubov in društev

To delo je sestavljeno iz uveljavljanja varnostnih norm za preprečevanje nesreč ter iz uveljavljanja postopkov v primeru nesreče.

Z varnostnimi normami smo varnostnike in predstavnike društev seznanili - dobili so tudi gradivo, od obvezne opreme do vrvene tehnike - na seminarju v Domžalah ter na vaji v Škocjanskih jamah. Veje v Škocjanu se se udeležili tudi predstavniki SLO in DZS.

Postopki ob primeru nesreče

Po večletnem ocenjevanju stanja v slovenski jamariji (tehnična opremljenost, znanje, iskušnje) smo prišli do zaključka, da lahko pri blažjih nesrečah v plitvejših breznihi tovariško pomagajo ponesrečencu tovariši sami, toliko prej, ker večina

obvlada vrvno tehniko in ima pri sebi tudi vso potrebno opremo (plezalni pasovi, prižeme, kolesa, zavore). Taka pomoč je tudi hitra in torej uspešna. Pri nesrečah, kjer nastopajo težje poškodbe ali v globokih in težkih jamah, kjer tovariši ne bi opravili nič ali pa bi lahko poškodovancu škodovali, pa je bolj smotno poklicati izvežbano jamarsko reševalno skupino z nosili, opornicami, vitlom in drugo opremo, če pa bi poškodba to zahtevala, tudi z zdravnikom.

Za tehniko tovariške pomoči, ki smo jo prav tako sestavili iz prvin vrvne tehnike, smo sestavili priročnik - navodila, ki smo jih posredovali predstavnikom društev in klubov. Prav tako smo jim posredovali razmnožena navodila za poziv reševalne skupine in podatke, ki jih mora poziv vsebovati.

V letu 1981 moramo prvenstveno urediti sistem obveščanja in zbiranja reševalcev preko postaj milice ter nadaljevati z preventivno dejavnostjo. Če bodo člani reševalne skupine dosledno izvajali preventivno dejavnost po društvih (tečaji vrvne tehnike in tovariške pomoči), potem skupna reševalna vaja kot doslej ni potrebna, ker se je lahko udeleži le en ali dva člana posameznega društva. Veliko boljši bodo eno- ali dvodnevni tečaji po društvih na ozemlju društva; teh se bodo lahko udeležili vsi zainteresirani člani društva. Predlagam, da zveza uredi vse potrebno, da bi lahko pričeli s tečaji po društvih, demonstratorji (in čim manj, predavatelji) bomo člani reševalne skupine in člani tehnične komisije.

Zvone Korenčan

////////////////////
POROČILO VODJE STATUTARNE KOMISIJE

V obdobju od občnega zbora JZS do danes statutarne komisije še nisem sklical. V glavnem zato, ker je en član v vojski in je IO JZS šele pred kratkim določil nove, odtlej do danes pa sem bil velik del časa bolan.

Kljub temu pa sem na posvetovanjih z J. Firnatom, F. Malečkarjem in A. Kranjcem obdeloval posamezne podrobnosti, povezane z definicijo članice JZS, njeno vsebino in nenazadnje tudi s čisto praktičnimi problemi, ki jih postavlja sedanje stanje JZS. V tem lahko samo dodajam potrdim vse ugotovitve, podane v poročilu, oddanem konec maja lani. Gradivo je že v zadnji fazi obdelave in bo skupaj z že prej pripravljenim v najrajšem času poslanom članom komisije, istočasno z vabilom na skupno zasedanje.

Razlog, da sem doslej gradivo pripravljajl v ožjem krogu in to s člani strokovne komisije, je predvsem v tem, da gre v največji meri za strokovna in manj pravna vprašanja ter da ne bi članov komisije obremenjeval z ne najbolj nujnimi potnimi stroški.

V zvezi s tem sem izdelal čistopis novega Pravilnika o dokumentaciji terenske aktivnosti, ki je bil sprejet na lanskem občnem zboru. Pri tem so bile, skladno z zahtevo CZ, opravljene sledeče korekture:

- a) popravljene so slovnične napake;
- b) definiran je pojem članice JZS kot pravne osebe, včlanjene v JZS;
- c) razmeram so prirejeni tisti termini, ki so v Osnutku pravilnika upoštevali določila 2. dodatka k Pravilom JZS.

Ker je bila statutarna komisija ustanovljena z namenom, da bi obstoječa Pravila prilagodila jamarski stroki, se z odhodom Drameta v JLA najbolj čuti potreba po strokovno usmerjenih članih. Zato predlagam OU JZS, da vsaj kot posvetovalne člene potrdi v komisijo še Malečkarja, Firnata in Kranjca.

Poleg statutarnih potreb pa se nujno čuti potreba po jamar-skem kodeksu časti, ki bi neformalno uokvirjal pojme jamarstva, jamarja, oblike terenske aktivnosti. Predlagam OU JZS, da

sproži v Novicah kar najširšo razpravo o tem, oziroma konkretnije, da objavi razpis, po katerem naj vsakdo pošlje svoje mnenje o tem določenemu članu IO JZS, ki bi zbiral to gradivo. Pozneje bi posebej za to ustanovljena komisija na osnovi prispelega gradiva poskusila sestaviti tak kodeks. Čim prej bi imeli tak kodeks, tem lažje bi oblikovali nova Pravila JZS.

V kolikor ne bo nepredvidenih ovir, se bo statutarne komisije do oktobra tega leta sestala vsaj trikrat, nato pa bi dali prvi osnutek novih Pravil v javno razpravo.

Vodja statutarne komisije
France Kušteršič

////////////////////
POROČILO O DELOVANJU KATASTRA V ČASU OD OBČNEGA ZBORA JZS
7.8.1980 do 20.3.1981

V navedenem času so bila opravljena sledeča dela:

1. Redno smo sprejemali in registrirali poslani material o jamah. V tem času smo sprejeli 311 enot oziroma posameznih izpolnjenih formularjev. Zadnja nova jama v letu 1980 je dobila številko 4935, kar pomeni, da nismo dosegli plana, saj smo v tem letu predvidevali doseči številko 5000. Z današnjim dnem je najvišja dosežena številka 4983.

Deleži točk po društvih za obdobje, o katerem poročamom so-

1. DZRJ Kočevje	143 točk
2. JD Bežana	127 točk
3. DZRJ Ljubljana	83 točk
4. JD Dimnice - Kozina	76 točk
5. JD Črni galeb - Prebold	70 točk
6. JK Vinko Paderšič - Batreja, N.mesto	62 točk
7. DZRJ Kranj	43 točk
8. JD Logatec	8 točk
9. JS PD Medvode.	5 točk
10. JD Rakek	2 točki

Zapisnike sta prispevala še Inštitut za raziskovanje krasa in Društvo za jamsko potapljanje Iroteus.

Članice JZS so prispevale skupaj za 619 točk zapisnikov, kar pomeni, da pride 12,38 popolnih zapisnikov (to je A + B ob-razcev) na tistih deset, ki so sploh kaj poslali. Če upošte-vamo vse članice skupaj, je učinkovitost 4,27 kompletne razis-kave in dokumentacije na leto, kar je katastrofalen podatek.

Če izvzamemo zamejska društva, se več kot dve leti niso ogласi-li: JS ID Ajdevščina, JSFD Anhovo, JSFD Črnomelj, JD Divača, JD Kamnik, JD Kostanjevica na Krasu, JD Kostanjevica na Krki, DZRJ Luka Čeč - Postojna, JK Topolščica, JD Velenje, JD Zagorje in JK Železničar.

2. Potrjevanje prejetega gradiva in obveščanje članov o njihovem delu smo skušali izpeljati preko Novic in ne z individualno pošto, tako da bi delovanje postalo bolj javno. Žal se z ured-niškim odborom nismo dogovorili dovolj podrobno in je to iz-padlo.

V bodoče predlagamo, da bi enkrat letno, predvidoma v maju, izšla posebna katastrska številka Novic, kjer bi poročali o prejetem gradivu, objavljali "zapisnike leta" in podobno gra-divo. Ta številka Novic je bila posvečena izključno tehničnim vprašanjem načrtovanja raziskav in izdelovanja dokumentacije. Predlagamo UC JZS, da odobri ustrezna sredstva in določi odgo-vorne osebe.

3. Prejeli smo že lani naročene omare in selitev gradiva vanje je v teku.

4. Društvoma Novo mesto in Ribnica smo posredovali kopije zapis-nikov za ozemlji, ki jih nameravata pokrivati z bodočimi kra-jevnimi katastri.

Isti postopek teče za JD Bled in JD Logatec, medtem ko bomo JD Bežana poslali dopolnila krajevnemu katastru.

5. Izdelan je rokovnik za prehod na poslovanje po novem Pravilniku o dokumentaciji terenske aktivnosti (v prilogi).
6. Nujno je potrebno tiskati obrazce za načrte jam na paus papirju.

V Ljubljani, 21.3.1981

Vodja katastra
Matjaž Kunaver

NAJBOLJ USPEŠNI ZAPISNIKARJI MED 1.1.1975 in 31.12.1979

Me- sto	Priimek	Organizacija	Število zbra- nih točk
1.	Mohar	DZRJ Kočevje	266
2.	Kranjc	IZRK, JK Železničar	226
3.	Šušteršič ...	IZRK, DZRJL, JK Rakek	181
4.	Rojšek	DZRJ Ljubljana	169
5.	Kulovec	JK Straža	147
6.	Malečkar	JD Dimnice, IZRK	128
7.	Brancelj	DZRJ Ljubljana	124
8.	Kenda	IZRK, JK Idrija	117
9.	Brajnik	JD Dimnice	99
10.	Čop	DZRJ Kočevje	82
11.	Jurečič	DZRJ Ljubljana	76
12.	Sabolek	DZRJ Ljubljana	72
13.	Drame	JK Rakek	71
14.	Novak	IZRK, JK Slovenj Gradec	62
15.	Koželj	DZRJ Kranj	61
16.	Jenc	JK Železničar	60
17.	Krivic	DZRJ Ljubljana	58
18.	Kunaver	DZRJ Ljubljana	56
19.	Ladišić	JK Novo mesto	55
20.	Jakofčič	DZRJL, JK Sežana	54
21.	Rutar	JS PD Tolmin	47
22.	Vedenik	J. Črni galeb	46
23.	Habič	IZRK, DZRJ Ljubljana	44
24.	Iretner	IZRK, DZRJ Ljubljana	39
25.	Otorepec	DZRJ Ljubljana	36

Nač deset točk so prispevali še: Lesjak, Šmerdu, Jerab, Kenda, Chvatal, Jelinčič, Puc, Žnidaršič, Knavs, Gospodarič, Ravljen, Stražar, Hajtnik, Paternu, Prestor, Ramšak, Verbovšek, Ileršič, Goršek, Žabkar, Coracci, Andjelić, Haba, Bombač, Vorič, Bitenc, Maraglav, Leskovšek in Treiminger (vrstni red je slučajen). Deset točk in manj so prispevali: Brodar, Sovčev, Čar, Eržen, Manfreda, Flanina, Vidovič, Nahtigal, Grehek, Vezovnik, Berard, Fintar, Bluga, Morel, Belšak, Ileršič, Grum, Simonič, Lajovic, Koželjnik, Papež, Krašovec, Terlep, Klemen, Tomazin, Stare in Westnik (tudi tu je vrstni red slučajen).

Te tabele nismo objavili zato, da bi podpirali individualizem, temveč, da bo posameznim društvom bolj jasno, koliko prispeva-
jo njihovi člani in kaj to pomeni v merilu JZS.

(((((((

Poslovanje s katastrom smo uspeli spet spraviti na zeleno vejo. Odslej bomo poročila o stanju objavljali polletno, če bo dovolj materiala, tudi pogosteje.

Številke, imena in ostale podatke, jam, poslanih po zadnji ob-
javi v Novicah, bomo objavili v prihodnji številki Novic.

- . -

Po odloku Vojnogeografskega zavoda v Beogradu od 1.6. 1981
društvom ni mogoče več nabavljati nove izdaje kart 1:25.000.
Ker imamo na zalogi stare izdaje, vsaj za nekatere predele
Slovenije, bomo po želji naročnikom kopirali le-te.

- . -

V zadnjem polletju je zapisnike oddalo le 6 članic JZS. Pa
pravijo, da jih je v Sloveniji skoraj trideset!?!
(((((

ROKOVNIK

za prehod na poslovanje po novem Pravilniku o dokumentaciji
terenske aktivnosti

1. Vsa določila, katerih izvajanje ne potrebuje posebne priprave, veljajo takoj.
2. Članice JZS naj do 1.3.1982 uredijo obstoječo dokumentacijo o preteklem delu v domači kataster.
3. Članice JZS naj do istega datuma pošljejo osrednjemu katastru zaostalo gradivo.
4. Članice JZS, ki bi želele voditi krajevne katastre, naj do istega datuma sporoče osrednjemu katastru svoje želje; osrednji kataster mora naročeno gradivo posredovati najkasneje do 1.9.1984 in pomagati pri ureditvi krajevnih katastrov.
5. Od 1.3.1982 se upoštevajo v letnih poročilih za JZS, ki se objavljajo v Naših jamah, izključno podatki o aktivnosti, dokumentirani v katastru.
6. Knjige prejemov in oddaj, uporabe, itd., morajo biti pripravljene od 1.1.1982 in tedaj stopiti v uporabo.
7. Osrednji kataster naj do 1.9.1984 v podrobnostih priredi svoje poslovanje novemu Pravilniku, do 1.3.1982 pa izdela poslovnik.
8. Pravilniki o delovanju domačih in krajevnih katastrov morajo biti sprejeti do 1.3.1982.
9. Ta rokovnik stopi v veljavo, ko ga potrdi UO JZS.

Upravni odbor je ta rokovnik sprejel na seji 21.3.1981.

Dvajsetčlansko jamarsko društvo Vinko Paderšič - Batreja je po nekajletnem aktivnem delu malone v ilegali (raziskali so okoli 90 podzemskih jam) le dobilo eno od vidnejših priznanj, ki jih že tretje leto zapored podeljuje Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto. Društvo je letos poleg tega na občnem zboru Jamarske zveze Slovenije dobilo posebno pohvalo. Ponaša pa se z bogatim in uspešnim delom, v svoji vrsti ima pisca, zanimivega referata o podolju in problemih reke Temenice.

Ko so člani Občinske raziskovalne skupnosti razmišljali, kateremu društvu bi prisodili diplomo in nagrado, letos niso imeli veliko težav. Za novomeške jamarje, ki delujejo že od leta 1962, so se odločili tudi zategadelj, ker so vrsto let pozabljali na novomeške zaljubljenca v podzemni svet, ki so vse kaj drugega kot nebodigatreba, kot so jih še pred leti skušali omadeževati nekateri. Priznanje tako pomembne in resne inštitucije je tudi dokaz, da jamarji po svojih močeh opravljajo pomembno, lepo in ne navsezadnje tudi nevarno raziskovalno dejavnost.

Priznanje je prevzel predsednik novomeškega jamarskega društva Lojze Nedle.

Janez Tezelj

ORS pri vzpostavljanju medsebojnih odnosov vsekakor večja, kot pa se je pokazalo v preteklosti.

Zapisala:
Aljana Vošnjak

UDK 351.856 : 001.89 = 863

TRETJA PODELITEV DIPLOM IN NAGRAD ZA DOSEŽENE USPEHE NA PODROČJU INOVACIJ V OBČINI NOVO MESTO

Občinska raziskovalna
sodelovanja z OK SZE
Borovnica, Občinski
Novo mesto,
in po

46

NAGRAJENCI ORS NOVO MESTO ZA INOVACIJSKE DOSEŽKE V LETU 1980

uspešni tudi pri izdelavi železnega profila. Rešil pa je mesto
sistem avtomatskega vračanja struženih elementov, let izredno uspešno deluje v Kr
iz laka. mikrobiologov. Pri svojem biologiji je avtor uveljavljene mikrobiološke r
iklina, Zn-bacitracin, tudi potrebno. baciklin in 7

10. NIKOLA PADEVSKI, Skupščina občine Novo mesto

IO ORS Novo mesto je sklenil, da podeli nagrado in priznanje na predlog Kluba mladih raziskovalcev tudi tov. Nikoli Padevskemu. Tov. Padevski že vrsto let zelo uspešno sodeluje in pomaga mladini. Začel je pri Ljudski tehniki, od leta 1976 dalje pa je predsednik IO ZOTK občine Novo mesto. Z Občinsko raziskovalno skupnostjo je uspešno in angažirano sodeloval pri organizaciji mladinskih raziskovalnih taborov Mihovo 76 in 77, Škofljan 78 in Šentjernejski 79, Podbočje 80. S svojo nestrupenostjo in požrtvovalnostjo je prav gotovo spodbujeval mlade k uspešnejši ustvarjalnosti.

11. SLAVKO FRANKO, Iskra IEZE, TOZD Uprava, Šentjernejski

avtomatskimi preklopi prekinitve omrežnih napetosti od prejšnjih minut na čase od 0,3—30 sekund. Poleg uvedeno daljinsko vodenje RTP ter namestitve kondenzatorskih baterij za kompenzacijo jalove energije.

24. JAMARSKI KLUB "VINKO PADERŠIČ-BATREJA", Novo mesto

Jamarski klub "Vinko Paderšič-Batreja" so ustanovili leta 1962. Klub povezuje mlade navdušene raziskovalce, ki so do sedaj raziskali cca 90 podzemnih jam, od katerih jih je bila polovica še neregistriranih. Pri svojih raziskavah jamarji tesno sodelujejo z občinskim štabom civilne zaščite, aktivno pa seveda sodelujejo tudi z vodarji in gozdarji. Doslej so izdelali in objavili tudi dve raziskovalni nalogi, in sicer "Dolenjski Kras" in "Hidrološki in speleološki problemi Temeniškega podolja".

Jamarski klub "Vinko Faderšič - Batreja", Novo mesto

Jamarski klub "Vinko Faderšič - Batreja" so ustanovili leta 1962. Klub povezuje mlade navdušene raziskovalce, ki so do sedaj raziskali cca 90 podzemnih jam, od katerih je bila polovica še nereregistriranih. Pri svojih raziskavah jamarji tesno sodelujejo z občinskim štabom civilne zaščite, aktivno pa seveda sodelujejo tudi z vodarji in gozdarji. Doslej so izdelali in objavili tudi dve raziskovalni nalogi, in sicer "Dolenjski Kras" in "Hidrološki in speleološki problemi Temeniškega podolja".

JAMARSTVO PO SVETU

Francosko-španska ekspedicija, ki jo je vodil Jean-Francois Bernette, je na krasu Pierre St. Martin našla nov jamski sistem z globino -1195 m. Novo odkrita jama se je tako uvrstila na četrto mesto svetovne globinske lestnice.

Vhod v jamo je na višini 1980 m. Po 400 m stopnjastih breznih so prodrli jamarji do velikega rova s podzemsko reko. Rov je mestoma izredno velikih dimenzij. Ob rečnem toku so namerili 5000 m rovov. Najgloblja točka jame je zaenkrat na vrhu 20 metrskega brezna s slapom, jama se torej obetavno nadaljuje. Pretok reke pri slapu je bil v času raziskovanja 300 l/sek, kar je petkrat več od vode v Pierre St. Martinu. Čeprav vode še niso barvali, so prepričani, da sledijo reki St. George oziroma kakšnemu njenemu pritoku.

Dobro skajmo še malo po statistikah! To je najgloblja jama z enim vhom na svetu in kar je še bolj zanimivo, jama se raziskali v pičlih treh tednih. Globinski potencial jame je še 350 m v globino in 200 m v višino. Raziskave nameravajo nadaljevati spomladi letos, čeprav ocenjujejo prodiranje na reji ob rečnem toku kot precejšnje tveganje.

o o o

SVETOVNA GLOBINSKA LESTEVICA : PRVIH DESET BREDI 1980

1. Réseau Jean-Bernard (Savoja, Francija)	1410 m
2. Réseau de la Pierre Saint-Martin (Pireneji, Francija in Španija)	1352 m
3. Thovliani (Šahta snežnaja - Kavkaz, SSSR)	1280 m
4. Sistema Huatla Huatla, Mexico)	1220 m
5. Gouffre Berger (Isère, Francija)	1148 m
6. Schneeloch (Salzburg, Avstrija)	1111 m
7. Sima G.E.S. Malaga (Malaga, Španija)	1098 m
8. Lamprechtsofen (Salzburg, Avstrija)	1024 m
9. Hoclecken-Grosshöhle (Oberösterreich, Avstrija) ...	1022 m
10. Réseau Félix-Trombe-Nenne-Morte (Pireneji, Francija)	1018 m

Letos sta dve izvenevropski celini prvič dobili svoji "lisoč-meterci", to sta Thovliani v Aziji in Sistema Huatla v Ameriki. Vseh dvanajst prvih je globljih od 900 m.

Naše Brezno pri Gamsovi glavici je s svojimi 768 m nekje okrog 50. mesta.

MEHIKO-REBNA NOVICA

V zadnji številki Novic smo med opisom raziskovanj jame La Nita v Mehiki na kratko omenili tudi nesrečo poljskih jamarjev v jami. British Caver poroča v zvezi s tem o skoraj neverjetnih stvareh.

Vzorec vrvi, ki jo je uporabljala ekspedicija iz Poljske, je testiral Komite za varnost in tehniko pri N.S.S. na preizku-

ševalniku obrabe vrvi. Na tem aparatu je vrv ameriške izdelave vzdržala okoli 1000 spustov, poljska vrv pa se je utrgala pri 53. spustu. Za nekoliko globno primerjavo so preizkusili še trpežnost običajnih spodnjic in ugotovili, da vzdrže 75 spustov...

J. U.

JUGOSLOVANSKA GLOBINSKA LESTVICA: PRVIH DESET OKTOBRA 1980

1. Brezno pri Gamsovi glavici (Slovenija, Julijske Alpe)	768 m
2. Pološka jama (Slovenija, Julijske Alpe)	707 m
3. Brezno pri Leški planini (Slovenija, Jelovica)	536 m
4. Ponor na Bunjevcu (Hrvatska, Velebit)	534 m
5. Jama kod Kamenih vrata (Hrvatska, Velebit)	520 m
6. Brezno presenečenj (Slovenija, Dobravlje)	472 m
7. Majska jama (Slovenija, Julijske Alpe)	410 m
8. Propast na Solunski glavi (Makedonija, Solunska glava)	400 m
9. Velika ledena jama v Paradani (Slovenija, Trnovski gozd)	382 m
10. Žankana jama (Hrvatska, Čičarija)	361 m

22 jam je globljih od 300 m, 11 v Sloveniji, 7 pa v Hrvatski, 2 v Črni gori, po ena pa v Srbiji in Makedoniji. Letos sta Makedonija in Srbija prvič dobili preko 300 m globoki jami.

OBVESTILO

Na lanskem zborovanju je bil v tehnični sekciji podan tudi prikaz tim. tehnike Yuser in o tem pripravljen tudi članek. Tehnična komisija in komisija za jamarsko reševanje sta o objavi menili, da "je žal med jamarji vse preveč takih, ki bi pričeli s samohodstvom zaradi slave, nimajo pa dovolj znanja za to ... bilo bi neodgovorno, če bi napotke za samohodstvo objavljali". Torej je edini sprejemljivi način predstavitve prikaz na terenu in to prikaz jamarjem, ki se s samohodstvom že ukvarjajo

in ki so moralno zreli, da ga sprejmejo ter ga potem ne prenašajo na široko mlajšim rodovom.

Uredništvo

NOVO V KNJIŽNICI JZS

Revije:

ATTIVITA, 1977, 1978 - glasilo speleološke skupine C.A.I. iz Verone

CAVERNES, 1, 1980

ČESKOSLOVENSKÝ KRAS, 31, 1980 - geokronologija plasti na kra-su češkoslovaške, psevdokras v flišu Zunanjih Kar-patov

GROTTE ET GOUFFRES, 73 (1979), 75 (1980), jame v Turčiji

HOHLENKUNDLICHE MITTEILUNGEN, 5, 6-7, 10, 1980

KOBIE, 10, 1980 - glasilo Grupo Espeleologico Vizcaino Bilbao

MONDO SOTTERRANEO, 1, 1980 - Sousteriova (bolj po naše Lušter-jeva jama pri Vidmu, morfološki in geološki opis)

MURGIA SOTTERRANEA, 1, 1979, glasilo Gruppo Speleologico Lir-tinese - Ostanke "tovarn" paleolitskih orodij, antična keramika v jami Monte Scotano

NBS NEWS, 4, 5, vol. 38 - Toohey Ridge Cave System na planoti Mammoth

NAŠE OROČJE, 3-4, 1980 - jamski kapniki

PROGRESSIONE, 5, 1980, glasilo Commissione Grotte "E. Doegan"

RAZISKOVANJE, 6, 1979

SPELUNCA, 4, 1980 - opis nove povezave Proctor-Mammoth cave, kraški kompleks področja Vercors (Gouffre Berger), geografsko določanje lege jamskih rogov z magnetizmom in mikro seizmiko, češkoslovaški jamarji so izpopol-nili gibbs - "Bogibbs", nekaj tipov fotoaparátov, pri-mernih za jamske pogoje

THE BRITISH CAVER, 79, 1980 - opis najgloblje italijanske jame Antro del Corchia (-950 m), jame Sicilije, kraški svet območij Kwangsi in Yunnan v južni Kitajski, jame in jamarji na Znanjeh

THE BULLETIN, 1978, Južnoafriško speleološko združenje - poročilo o odpravi Jango 78, dekompresija pri janskem potapljanju

Zapisnik seje Upravnega odbora JZS, dne 21.3.1981

Prisotni so delegati društev: DZRJ Kranj, JK Kamnik, DZRJ Bled, JK Črni galeb, JK Železničar, JK Rakek, JD Sežana, DZRJ Vinko Paderšič, JK Speleos, JD Logatec, JS TVD Straža, DJF "Proteus" DZRJ Ribnica.

Člani izvršnega odbora: knjižnica - Urnanc, predsednik - I. Melle, blagajnik - Kranjc, tehnična komisija - Plenina, komisija za odprave - Malečkar in Gams (DZRJL?), komisija za jamarsko potapljanje - Fraprotnik.

Opravičili so se: Habe, Tomazin, Šušteršič, Lorenčan.

Prečitana so bila poročila predsednika in vodij komisij: tehnične, jamarske reševalne, strokovne, statutarne, katastra, komisije za odprave in blagajniško poročilo. V razpravah smo slišali informacijo o akciji za izdelavo vrvnih zavor, ki poteka preko JZ. Potrebno je pridobiti čimveč prednaročil, da bi bili izdelki čim cenejši in zanesljivo izdelani. Zaradi majhne serije bo izdelava sprva ročna. Potrebno bi bilo zbrati tudi naročila za prižeme. Za prikaz jamarske tehnike je zainteresirana tudi novomeška garnizija. V torek bo predvidoma na TV v oddaji o samozaščiti prikaz, ki je bil posnet pred časom v Ljubljani.

Na tečaju o vrvi tehniki v Domžalah lani je bilo preveč udeležencev, da bi vsak lahko osvojil potrebno znanje. Predlog je, da bi tečaj ponovili po področjih za manjše skupine. Vprašati Totro glede vrvi.

Tudi tečaj reševalne tehnike bi kazalo organizirati po regijah. Čuti se pomanjkanje večjih meddruštvenih akcij in tečajev. (katastru je bila živahna razprava. Nekatera društva v kataster ne pošiljajo materiala, kljub jasnim določilom v pravilih. Kako in kdaj JZS lahko odtujuje katastrski material in pod kakšnimi pogoji? Kakšne so možnosti kontrole?

Živahna razprava je bila tudi okrog poročila komisije za odprave. V pripravi je pravilnik, pripravljajo tudi nekaj načrtov. Dokaj možnosti za večje akcije je tudi na dinarskem krasu, pa tudi Brezno pri gamsovi glavici, kjer lahko še dobimo nove rove, je nekoliko pozabljeno.

V nadaljevanju je predsednik komentiral poročila, ki so jih ali jih niso - društva poslala na njegovo osebno pismo in ocenil medsebojne odnose med društvi, ki bi jih lahko izboljšali, če bi le hoteli. Nesporazumi, ki nastajajo ali so v preteklosti bili, so v večini povsem nepotrebni in le plod redkih prevročih glav.

Po kratkem odmoru se je seja nadaljevala z razpravami. Delegat iz Bežane je s svojimi pogledi na različen status članov iniciral razpravo o položaju društev na terenu in potrebi, da prodrejo v interesne skupnosti, o tem, da je naše prizadevanje v glavnem premajhno, o potrebi mentorske službe za ranj razvita društva in o združevanju sredstev, če se za to pokaže potreba. Kakšni so sedaj odnosi med društvom Proteus in potapljaško sekcijo?

V razpravi so sodelovali Maraglav, Medle, Malečkar in drugi. Novomeščani so se združili s takakajšnjim klubom mladih raziskovalcev. To je razširilo dejavnost ter prineslo nekaj novih članov. 9. maja bodo organizirali množični pohod v Iskarsko jamo, kar bi kazalo izkoristiti za medsebojno spoznavanje.

V dneh od 10.-12.6.1981 bo v Lestanjevici na Irki polanjski jansreki tabor.

Krašovec in Praprotnik sta se po vroči razpravi aporezumela za sodelovanje. Potapljaška sekcija odstopi društvu Proteus halogensko luč in komplet podvodnih telefonov brez ene maske, kar naj predstavlja dokončno rešitev medsebojnih zahtev. Dogovor smo zaključili s skupinsko fotografijo.

12. zborovanje bo od 4.-6.6.1982 v Novem mestu.

Ostanek programa smo preložili na breme izvršnega odbora in si šli ogledat dispositive z odprave v Francijo, ki jih je predvajal F. Malečkar.

Zapisal:
Dušan Novak

PRAVILNIK O DOKUMENTACIJI TERENSKO AKTIVACIJSKI

Sprejet na rednem občnem zboru JZS v Ljubljani, 7. 6. 1980.

O s n o v n a d o l o č i l a

člen 1

Ta pravilnik ureja poslovanje zbirke dokumentov o terenskem delovanju društev, včlanjenih v JZS (v nadalnjem: članic JZS). Ta zbirka se imenuje Osrednji kataster JZS.

Pravilnik usmerja še delovanje domačih in krajevnih katastrov (v smislu čl. 35 in 36 tega Pravilnika), ki jih vodijo članice JZS.

V skladu s 36. členom Pravil JZS je ta Pravilnik del Pravil JZS in zato obvezen za vse njene članice. Pravilnik sprejme dvotretjinska večina navzočih delegatov na rednem občnem zboru JZS.

člen 2

V ožjem smislu je kataster urejena zbirka predpisanih in drugih dokumentov o terenski (raziskovalni) dejavnosti članic JZS. Glede na možnosti vključuje tudi ostale dosegljive dokumente o kraškem podzemlju ter pomožno gradivo, kar mu omogoča uspešnejše poslovanje.

V širšem smislu spada pod pojem katastra še strokovni aparat, ki upravlja zgoraj navedeno gradivo.

Navedeno gradivo je urejeno tako, da so dokumenti o posamezni kraški votlini (v nadalnjem jami) zbrani v eni katastrski mapi. To daje zbirki značaj katastra jam in s tem opravičuje njen naziv.

člen 3

Osrednji kataster JZS je pomožni organ JZS.

Članice JZS vodijo domače katastre in po potrebi ustanavljajo krajevne katastre.

člen 4

Osrednji kataster JZS ima svoj pečat. Ta je okrogel, njegov premer znaša 5 cm. Na obodu ima napis Jamarska zveza Slovenije, v sredini pa napis **Kataster**.

člen 5

Namen osrednjega katastra JZS je:

- ustrezno sistematisirati in hraniti sprejete dokumente o terenskem delovanju članic JZS;
- registrirati novoodkrita jame in identificirati že poznane;
- zbirati tudi ostalo dosegljivo gradivo o jamah na ozemlju SR Slovenije;
- hraniti dokumentacijo o jamah izven SR Slovenije, ki so jo zbrali prispevniki v kataster;
- poročati članicam JZS in organom JZS o stanju raziskanosti jam na ozemlju SR Slovenije;
- skupaj s Strokovno komisijo JZS strokovno pomagati katastrom, ki jih vodijo članice JZS.

Namen domačega ali krajevnega katastra je:

- skrbeti, da člani organizacije, članice JZS, pravočasno in pravilno dokumentirajo svoje terensko (raziskovalno) delo;
- ustrezno hraniti izvirne dokumente, navedene v prejšnji alineji;
- načrtovati in pripravljati raziskovalno dejavnost članic JZS;
- zbirati tudi ostalo dosegljivo gradivo o jamah, ki zanimajo članice JZS;
- poročati IO članice JZS o njeni raziskovalni dejavnosti.

V s e b i n a i n u r e d i t e v k a t a s t r o v

člen 6

Kataster vsebuje kot osnovno gradivo:

- "A" osnovne Zapisnike terenskih ogledov (v prilogi);
- "B" Dopolnilne zapisnike terenskih ogledov (v prilogi);
- "C" terenske originale zapisnikov;
- "D" ostali pisani, risani ali tiskani material o jamah;

"E" načrte jam z

"EE" prilogami;

"F" fotografije z ekskurzij v jame, jam in njihovih detajlov;

"R" razno;

"S" seznam jam, oz. katastrsko knjigo osnovnih podatkov.

Kataster vsebuje kot dodatno gradivo:

- inventarno knjigo osnovnega gradiva;
- Delovni seznam jam;
- knjigi prejemov in oddaj;
- knjigo uporabe;
- dokumentacijo o tekočem poslovanju;
- kartografsko gradivo in zračne posnetke;
- luknjane kartice, magnetne trakove in diske;
- drugo gradivo.

člen 7

Jedro osnovnega gradiva sestavljajo dokumenti, označeni v predhodnem členu z "A", "B", "E" in "S". To so obvezni dokumenti. Prirejeni so tako, da obsegajo podatke o posameznih jamah. Vsebina je podana s tiskanimi obrazci.

Njihovo vsebino pripravi Strokovna komisija JZS, oz. podkomisija za kataster, če ta obstoja. V dokončni obliki jih sprejme UO JZS.

člen 8

Obrazce obveznih dokumentov izpolnjujejo članice JZS skladno z najnovejšo izdajo Navodil za vodenje jamskega katastra, ki jih izdaja podkomisija za dokumentacijo Strokovne komisije JZS. Načrti so risani v merilih 1 : 100, 1 : 250 in 1 : 500. Obrobljeni in formatizirani so po tehničnih normah JUS.

člen 9

Obvezne dokumente predajajo članice JZS Osrednjemu katastru v dveh izvodih, vsaj enkrat letno.

Ti dokumenti postanejo last JZS, njihova vsebina pa ostane last avtorja (členi 29 do 32 tega Pravilnika).

člen 10

Vsebinsko dokumentov o jamah dolimo na:

- osnovne podatke, ki so določeni z vsebino "3" obrazca, zraven pa štejejo še podatki o težavnosti dostopa, o težavnosti jame, stopnja raziskanosti ter imena udeležencev ekskurzij. Bistvo osnovnih podatkov je, da zagotove nedvoumno identifikacijo jame.
- posebne podatke, ki so določeni z obrazcema "A" in "E". Zraven štejejo še vsi neobvezni dodatni podatki. Bistvo posebnih podatkov je, da podajo topografsko podobo jame.

člen 11

Katastrsko gradivo obrazcev "A" do "R" je v smislu člena 2 tega Pravilnika urejeno tako, da so vsi dokumenti o isti jami zbrani v eni katastrski mapi. Gradivo znotraj mape je urejeno po naraščajočih datumih ekskurzij.

Katastrske mape so sistematizirane po naraščajočih "X" Gauss-Krügerjevih koordinatah znotraj vertikalnih kolon, označenih s petkilometerskimi "I" koordinatami.

Katastrska knjiga je vodena po naraščajočih A številkah vanjiženih jam. A številka je nosilec identitete posamezne jame, ki dobi to številko ob registraciji.

Dodatno gradivo je sistematizirano po presoji vodje katastra. Isto velja za domače in krajevne katastre, ki jih vodijo članice JZS.

Upravljanje osrednjega katastra JZS

člen 12

Osrednji kataster JZS upravlja pravna oseba, članica JZS.

Poleg splošnih je osnovni pogoj, da katastru kadrovsko in strokovno zagotovi normalno poslovanje, predpisano s tem Pravilnikom. Njen naziv je upravitelj katastra. Določi ga OZ JZS po postopku, predvidenem za sprejetje ali dopolnila tega Pravilnika (člen 1).

člen 13

Upravitelj katastra poveri vodstvo tehničnih postopkov svojemu čla-

na, ki dobi naziv vodja katastra. Vodja katastra predlaga izmed članov svoje matične organizacije svojega namestnika, ki ga potrdi IO upravnika, medtem ko potrdi vodjo IO JZS.

Vodja katastra oz. namestnik si lahko po potrebi izbereta med člani svoje matične organizacije poljubno število pomočnikov. To potrdi IO upravnika, ki določi tudi njihove pravice in dolžnosti.

člen 14

Za ukrepe upravnega značaja je pristojen IO upravnika, ki je dalje odgovoren OZ JZS. To ne velja za postopke, posebej določene z ustreznimi členi tega Pravilnika.

Vodja katastra je pristojen za ukrepe tehničnega značaja. Mednje šteje tekoče finančno poslovanje z namenskimi sredstvi. Namestnik vodje je pristojen podpisovati in žigosati dokumente v zvezi s tekočim poslovanjem z dokumentacijskim gradivom. Dokumente tekočega finančnega poslovanja podpisuje in žigosa edino vodja katastra, oz. v njegovi odsotnosti, predsednik upravnika.

Dokumente ostalega finančnega in upravnega značaja žigosata, glede na pomembnost, s svojima pečatoma upravnik katastra, oz. Jamarska zveza Slovenije.

člen 15

Zastopnik upravnika katastra ima stalno mesto v IO JZS. Glede na sklep IO upravnika je to vodja katastra, njegov namestnik ali kak drug član tega odbora.

Vodja katastra in njegov namestnik imata stalno mesto v Strokovni komisiji JZS (oz. podkomisiji za dokumentacijo). V primeru ustanovitve slednje je eden izmed njiju njen načelnik.

Eventuelne kadrovske spremembe v vodstvu katastra je upravnik dolžan takoj sporočiti IO JZS.

člen 16

Materialna sredstva za poslovanje katastra dobi upravnik:

- z namensko dotacijo JZS;
- z namenskimi sprotnimi nakazili JZS;
- drugače.

Upravnik je dolžan voditi poseben sklad izključno za tekoče poslovanje s katastrom, kjer sme enkratni promet doseči vsoto 2 000 din. Večje vsote odobravata in nakazujeta, glede na pomembnost, IO upravnika ali IO JZS.

člen 17

Osnovne naloge vodje katastra so:

- sprejemati gradivo, ki ga pošiljajo članice JZS in ga vpisovati v Knjigo prejemov;
- identificirati raziskane jame na osnovi poslane dokumentacije;
- registrirati še neregistrirane jame in jih uvrščati v kataster;
- voditi kartoteko o potrebnih dopolnilnih raziskavah;
- tekoče obveščati članice in organe JZS o gornjih ukrepih.

člen 18

Registracija jame pomeni, da ta doslej v katastru še ni bila vodena. Pri registraciji dobi vsaka jama katastrsko (A) številko, ki je od slej nosilec njene identitete.

Registrirano vse jame na ozemlju SR Slovenije, kjer je človeku prehodem del dolg ali globok vsaj 10 m in so jih raziskali slovenski jamarji.

Osnova registraciji s dovolj točni osnovni podatki, da zagotove nedvoumno identifikacijo.

V primeru zapletenih votlin z več vhodi, ima lahko vsak vhod svojo katastrsko številko. Ne more pa imeti več ločenih votlin iste katastrske številke.

Če se nahaja jama samo delno pod ozemljem SR Slovenije, šteje v kataster samo slovenski del, preostalo pa se zabeleži posebej.

V posebnih primerih lahko registrira vodja katastra po svoji presoji tudi jame, ki dimenzionalno ne odgovarjajo zahtevam drugega odstavka tega člena, a so drugače pomembne. To se zabeleži na priloženem B obrazcu.

člen 19

Novo jame registrira vodja katastra. V primeru odsotnosti lahko to funkcijo vrši tudi namestnik, vendar šele po predhodnem sklepu IO upravnika. To pooblastilo mora biti časovno omejeno.

V primeru napačne registracije mora upravnik katastra objaviti pravilne podatke s pojasnilom v prvi naslednji številki Novic JZS, po odkritju napake.

člen 20

Zaradi lažje koordinacije lahko prepusti JZS registracijo jam so-rodni ustanovi ali družbeni organizaciji. V tem primeru sklene UO JZS pismo pogodbo z njenim vodstvenim organom. Ta pogodba ne sme biti v nasprotju z določili tega Pravilnika. Biti mora časovno o-mejena, se pa lahko ob soglasju sopolpisnic poljubno podaljšuje.

člen 21

Izdelano dokumentacijo ter poslovanje z njo se ocenjuje:

- s sprotnim točkovanjem prejetega gradiva;
- s kontrolo stanja domačih oz. krajevnih katastrov pri članicah JZS.

člen 22

Sproti došlo gradivo se točkuje po sledečem ključu:

- "A" obrazec s popolno prvo in zadnjo stranjo ter drugo stranjo, izpolnjeno do take mere, da je zadovoljivo prikazana topograf-ska podoba jame 2 točki
v primeru, da je identifikacija možna, je pa zapisnik sicer pomanjkljiv 1 točka
v primeru, navedenem v prvem odstavku te alineje, če je lega določena na vsaj dva neodvisna načina 3 točke
- "B" obrazec na vsako začeto stran 1 točka
- "E" obrazec, če je izdelan na osnovi meritev ter da ustreza členu 8 tega Pravilnika 2 točki
če eni gornjih zahtev ne ustreza 1 točka
V primeru večjih pomanjkljivosti šteje v kategorijo "C" in se ne točkuje.
- neobvezni zapisniki se točkujejo po oceni točkovalca 0 - 2 točki
- nečitljivi zapisniki in drugače sicer popolen, a neuporaben material se vrača avtorju v popravilo in točkuje, ko je spre-jet.

Pri točkovanju je načelno nerodajna vsebina zapisnika in ne upo-rabljeni obrazec.

člen 23

Točkuje vodja katastra ali njegov namestnik, overovlja pa samo vodja. Za pravilno točkovanje je slednji odgovoren UO JZS. Namerno izkrivljanje podatkov šteje za potvorbo uradnega dokumenta in kršilec se preda kazenskemu sodišču.

člen 24

Točkovanje se vrši sproti, z vpisom v Knjigo prejemov. Upravnik je dolžan obveščati IO JZS o stanjih dne 1.1, 1.5 in 1.9 vsakega leta, brez posebnega poziva. Redna poročila o stanju se sproti objavljajo v Novicah JZS.

V primeru izrednega poziva IO JZS je dolžan upravnik v najkrajšem času poskrbeti za preglednico stanja.

člen 25

V posebnih primerih, ki jih predlaga vodja katastra ali IO JZS ter potrdi UO JZS, se število točk pri nujnih raziskavah podvoji, v izrednih primerih tudi potroji. To stanje prekliče UO JZS po enakem postopku.

Izredno točkovanje velja za akcije, opravljene od enega tedna po razpisu v Novicah JZS, do enega tedna po preklicu istotam. Merodajen je datum izdaje Novic, ki se mu prišteje sedem dni. Razpis velja vključno izračunanega dne.

Če reagira nanj več članic JZS, se točke može vsem enako, ne glede na prvenstvo raziskav.

člen 26

V primeru, da so posamezni zapisniki posebnega pomena, se lahko točkujejo tudi drugače. Posebno točkovanje, ki velja izključno za posamezne primere, predlaga:

- avtor zapisnika oz. njegov zastopnik;
- vodja katastra;
- strokovna komisija JZS;
- člani UO JZS.

Posebno točkovanje sprejme ali zavrne UO JZS, kar se za vsak po-

samezni primer vnese v zapisnik, kjer je zabeležena tudi utemeljitv.

Posebno točkovanje je možno za obvezne in neobvezne zapisnike.

Biti sme izključna nagrada za skrbno izdelano dokumentacijo posebej pomembne jame. Kot nagrada za drugačno aktivnost se ne sme uporabiti v nobenem primeru.

člen 27

Upravnik katastra je dolžan skrbeti za ustrezno varnost katastra. Gradivo, ki je bodisi po izvoru, bodisi po vsebini podvrženo veljavni zakonodaji o obrambi in zaščiti, mora biti shranjeno skladno z njenimi določili, preostalo pa tako, da je varno pred poškodbami ali uničenjem ter ob vsaki potrebi na razpolago.

člen 28

Gradivo, ki je podvrženo zgoraj nevađeni zakonodaji, ovrednoti vodja katastra, kar potrdi komisija v sestavi vsaj:

- zastopnik IO upravnika;
- vodja katastra;
- vodja strokovne komisije oz. načelnik podkomisije za dokumentacijo, če ta obstoja;
- referent za stike s SLO JZS;
- predsednik, podpredsednik ali tajnik JZS.

člen 29

Vsi sestavni deli katastra so v smislu Zakona o avtorskih pravicah (Uradni list SFRJ, 30/68) avtorska dela. Imetniki avtorskih pravic so v smislu člena 10 istega Zakona članice JZS oz. drugi prispevniki. V posebnih primerih, če so posamezni dokumenti delo neorganiziranih posameznikov, so te fizične osebe imetniki avtorskih pravic.

Te pravice so neprenosljive, sme pa se vsebina katastra izkoriščati v smislu poglavja IV navedenega Zakona.

V primeru, da se Zakon o avtorskih pravicah spremeni, se mu prilagodijo tudi zaševni členi tega Pravilnika. Sprejetje teh prilagoditev mora biti najpozneje mesec po izdaji novega Zakona, do sprejetja pa veljajo tukajšnje določbe.

člen 30

Osnovni podatki o jami (v smislu čl. 10 tega Pravilnika), so glede na določila Zakona o avtorskih pravicah, zgoščeni povzetek in zato dostopni vsem pravnim in fizičnim osebam, ki jim to omogoča zakonodaja SFRJ.

V primerih črpanja teh informacij, se zabeleži v knjigi uporabe:

- katastrska (A) številka jame;
- osnovni podatki pravne osebe in osebni podatki njene zastopnika, če črpa podatke pravna oseba;
- osebni podatki interesenta, če je ta fizična oseba. Ti so: ime in priimek, rojstni datum, stalno prebivališče, reg. št. osebe, ne izkaznice, skupščina občine, ki jo je izdala, matična številka;
- namen uporabe informacije;
- datum črpanja informacije;
- podpis odgovorne osebe.

Člani jamarskih organizacij, članic JZS, lahko črpajo podatke iz katastra edino kot zastopniki svojih organizacij. V tem primeru so jim dani na vpogled tudi posebni podatki. Kot potrdilo ustreza spremni dopis matične organizacije ali po veljavna članska izkaznica z izkazanim najmanj triletnim stažem.

Članicam JZS je na razpolago vse gradivo Osrednjega katastra JZS, če ga uporabljajo v smislu člena 36 tega Pravilnika, ob sprotnem upoštevanju varnostnih mer, predvidenih s členi 29 do 32 in 37 tega Pravilnika.

člen 31

Osnovne podatke dajejo na vpogled vođa katastra, njegov namestnik ali druga oseba, ki jo pooblasti IO upravnika.

Do katastrskih podatkov nimajo dostopa mladoletne osebe, razen če jih za to pooblasti članica JZS. V tem primeru nosi ta vso odgovornost za možno zlorabo oz. druge neželjene posledice.

člen 32

Posebni podatki so dani zunanjim interesentom na vpogled. V primeru kakršnegakoli črpanja, obporajo predhodno dobiti pismono dovoljenje avtorja. To se zabeleži v knjigi oddaj.

člen 33

Delovanje Osrednjega katastra JZS spremlja nadzorni odbor upravnika. O stanju poročja enkrat letno na OZ upravnika, pismena poročila pa pošilja istočasno IO JZS in nadzornemu odboru JZS.

Nadzorni odbor JZS je dolžan enkrat v petih letih kontrolirati stanje Osrednjega katastra JZS, ob prisotnosti vodje katastra, zastopnika IO upravnika in zastopnika nadzornega odbora upravnika. O času kontrole je dolžan obvestiti IO upravnika vsaj mesec dni vnaprej in se dogovoriti o tehničnih podrobnostih.

Izredne kontrole vršita Nadzorni odbor upravnika oz. JZS na pobudo svojih organov, ki presodijo, da razmere zahtevajo tako kontrolo.

Zapisniki rednih kontrol Nadzornega odbora JZS ter izrednih kontrol obeh nadzornih odborov se objavijo v prvi sledeči številki Novic JZS.

člen 34

Zaradi intenzifikacije delovanja Osrednjega katastra lahko sklene JZS s sorodnimi družbenimi organizacijami pogodbe o avtomatični izmenjavi katastrskega gradiva.

Te pogodbe morajo biti jasne, dvostranske in časovno omejene. Po potrebi se lahko sproti podaljšujejo. Če so v nasprotju s členi tega Pravilnika, so nične.

Besedilo pripravi Strokovna komisija JZS (oz. podkomisija za dokumentacijo), sprejme pa ga UO JZS.

Pri razmnoževanju listin šteje sopedpisnik za prispevnika, ki ima enake pravice, kot članice JZS. Kopija postane last sopedpsnika, vsebina pa je zaščitena v smislu členov 29 do 32 in 37 tega Pravilnika.

Kontrolo izvajanja določil teh pogodb vrše komisije, katerih sestav določajo členi teh pogodb.

D o m a č i i n k r a j e v n i k a t a s t r i

člen 35

Vse članice JZS so dolžne voditi dokumentacijo opravljenega terenskega (raziskovalnega) dela. Vsako jamarsko-raziskovalno akcijo

so dolžne zabeležiti na "A" in "B" zapisnikih, ostale pa na "B" zapisnikih.

Dokumentacijo morajo članice JZS izdelovati najmanj v treh izvodih. Original zadržijo doma, po dve kopiji pa pošljejo Osrednjemu katastru JZS.

Izjema je "S" zapisnik, ki ga izdelujejo članice v enem izvodu, ki ostane doma. Članice JZS imajo pravico do kopije celotne Katastrske knjige, ki jo vodi Osrednji kataster JZS.

člen 36

Članice JZS imajo pravico vključiti v svoj domači kataster tudi kopije dokumentov, ki sestavljajo Osrednji kataster JZS. Če so med njimi tudi dokumenti o jamah, ki jih dotična članica še ni raziskovala, preide domači kataster v krajevnega. Članica JZS, ki ga poseduje, postane s tem ustanovitelj krajevnega katastra.

člen 37

Gradivo zunanjih prispevnikov v krajevni kataster mora biti v smislu členov 29 do 32 tega Pravilnika zaščiteno enako, kot gradivo prispevnikov v Osrednji kataster.

Kopiranje željenega gradiva naroči ustanovitelj krajevnega katastra s posebno naročilnico Osrednjemu katastru. Ta naročilnica je ob enem potrdilo, da je ustanovitelj seznanjen z varnostnimi merami in da je kazensko odgovoren za njihovo izvrševanje.

Materialne stroške kopiranja je dolžan povrniti naročnik.

člen 38 Pravilnik o vođenju domačega ali krajevnega katastra izdelala članica JZS sama, vendar njegove določbe ne smejo biti v nasprotju z določili tega Pravilnika.

Določila Pravilnika JZS, ki tam niso posebej poudarjena, se štejejo za vključena avtomatično.

Pri urejanju domačih katastrov, ustanavljanju in urejanju krajevnih katastrov ter pri sestavljanju ustreznih pravilnikov je dolžna pomagati Strokovna komisija JZS (oz. podkomisija za dokumentacijo).

člen 39

terenska (raziskovalna) aktivnost članic JZS, ki ni dokumentirana v domačem ali Osrednjem katastru JZS, se pri letni bilanci ne more upoštevati.

člen 40

Stanje domačih in krajevnih katastrov kontrolira komisija, ki jo sestavljajo:

- vodja Osrednjega katastra JZS oz. njegov namestnik;
- zastopnik Strokovne komisije JZS (oz. podkomisije za dokumentacijo);
- član nadzornega odbora JZS;

možni drugi člani, ki jih glede na posebne potrebe določi IO JZS. Komisijo vodi zastopnik Strokovne komisije JZS (podkomisije za dokumentacijo). Članstvo v komisiji se ne honorira, neposredne potrebne stroške pa povrne IO JZS.

člen 41

Komisija ugotavlja, ali je domači kataster voden:

- skladno z določili tega Pravilnika;
- skladno z določili ustreznega domačega pravilnika;
- skladno z zadevno zakonodajo SFRJ;
- ali je bilo pošiljanje gradiva v Osrednji kataster JZS pravilno;
- ostale postopke povezane s poslovanjem katastra.

člen 42

Vodja Osrednjega katastra predloži Strokovni komisiji JZS in IO JZS, katere domače in krajevne katastre je potrebno kontrolirati v prihodnjem četrtletju. Strokovna komisija JZS te obvezno obvesti vsaj mesec vnaprej, nakar se komisija neposredno domeni za tehnične podrobnosti.

Če članica JZS v dveh mesecih po obvestilu po lastni krivdi ne omogoči dostopa do katastra, se stanje oceni nezadovoljivo in sproži postopek pri nadzornem odboru JZS.

člen 43

Stanja katastrov se ocenjujejo:

- vzorno;
- normalno;
- zadovoljivo;
- nezadovoljivo.

V primeru, da je stanje zadovoljivo ali nezadovoljivo, je delžna strokovna komisija pomagati, da se vzpostavi normalno stanje. Če se nezadovoljivo stanje ponavlja, se sproži postopek pri nadzornem odboru JZS.

člen 44

Komisija je obvezana o vsaki kontroli sestaviti zapisnik, ki ga podpišeta zastopnik strokovne komisije JZS in pooblaščenec članice JZS.

Končno oceno poda komisija kolektivno, podpiše pa zastopnik strokovne komisije JZS.

Gradivo o kontroli katastrov članic JZS se sproti objavlja v Novicah JZS.

Pritožbe o postopku kontrole in oceni stanja rešuje UO JZS.

člen 45

Redne kontrole domačih in krajevnih katastrov so praviloma v petletnih razmikih.

V primeru članic JZS s krajšim stažem, se v prvem petletju kontrolira kataster vsaj dvakrat, po presoji vodje Osrednjega katastra JZS pa tudi po večkrat.

V primeru, da je ocena katastra članice JZS nezadovoljiva, je prihodnja ocena obvezna že po enem letu po ugotovitvi stanja. V posebnih primerih odredi kontrolo še:

- vodja Osrednjega katastra JZS;
- načelnik strokovne komisije JZS;
- IO JZS;
- nadzorni odbor JZS;
- drugi organi JZS.

V teh primerih je, glede na sklep IO JZS, rok obvestila lahko krajši.

člen 46

Po ključu iz člena 1 tega Pravilnika, se lahko Pravilnik dopolnjuje z manjšimi popravki, ki v nečimer ne smejo spreminjati njegovih bistvenih določil. V nasprotnem primeru je to sprememba in se obravnava nov Pravilnik v celoti.

člen 47

V primeru razpada JZS pripade kataster najmočnejši članici, ki lahko kadrovsko in strokovno zagotovi pogoje za normalno delovanje katastra. V primeru nastanka novega zveznega organa slovenskih jamarjev, mu je dolžna prepustiti to gradivo. Ta določila ne veljajo, če sodišče ne odloči drugače.

Ta pravilnik je bil sprejet na rednem občnem zboru Jamarske Zveze Slovenije v Ljubljani, 7. junija 1980.

N O V I C E

letnik XVI

št. 3-4

december 1981

Vsebina:

Zapisnik seje Izvršnega odbora JZS dne 22.6.1981

Zapisnik seje Izvršnega odbora JZS dne 31.8.1981

Sežančani v Breznu na Levpah

Prispevki v kataster od 3.11.1980 do 8.11.1981

Poskusna lestvica za ocenjevanje natančnosti jamskih načrtov

"Yusar" problemi

Pismo Francija Malečkarja

Tehnika Yusar

Mnenje TK in odgovor nanj

Mnenje predsednika JZS

Poročilo o izvedbi II. republiške jamarske in III. jamarsko-planinske orientacije Ponikva '81

8. mednarodni speleolpški kongres v Bowling Greenu v ZDA

Poročilo o 3. Dolenjskem jamarskem taboru

Seznam včlanjenih jamarskih društev in jamarskih klubov

Iz zapisnika sa sastanka KKS PSJ održanog 13. i 14. juna 1981. godine

Vsem jamoslovnim enotam

Vabilo Strokovne komisije

Razno

Izdaja Jamarska zveza Slovenije, Ljubljana, Aškerčeva 12.

Izhaja 4-krat letno. Letna naročnina 50,- dinarjev se nakazuje na račun št. 50100-678-0046103.

Izdaja uredniški odbor: dr. Boris Šket, mgr. Dušan Novak in Franci Malečkar

NAMESTO UVODNIKA

Prizadevanja, da Jamarska zveza Slovenije ne bi bila nekakšen nebodisigatreba, temveč koristen povezovalni organ med jamarskimi društvi v republiki, počasi dozorevajo.

V pripravi za izdajo je knjiga "Jamarstvo". Kot pove že naslov, bomo v njej skušali povedati vse o jamarstvu. Namenjena je izobraževanju novih jamarskih kadrov širom po Sloveniji. V njej bomo prvič dobili enotna navodila za jamarske šole, ki jih organizirajo društva. Zelo širok izbor avtorjev pa ji zagotavlja, da bodo po njej lahko segli tudi jamarji z večletnim stažem.

Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije nam je obljubila, da bo knjige natisnila in založila sredstva, dokler je ne prodamo. Sami le s težavo zberemo sredstva za vsakoletno številko Naših jam in si tega bremena ne bi mogli naložiti brez njihove pomoči.

Pričeli smo s posvetovanji med društvi na določenem območju. Prvo regijsko posvetovanje je bilo prejšnji mesec v Preboldu za štajersko področje. Udeležili so se ga predstavniki društev iz Prebolda, Velenja, Celja in Topolščice. Posvetovanje je potekalo na dveh področjih. S predsedniki in tajniki društev smo reševali problematiko društev kot takih, predstavnika tehnične in reševalne komisije, pa sta na terenu predelovala vrvno tehniko z mlajšimi člani. Pogovorili so se tudi kje in kakšno opremo je možno in smiselno nabavljati.

Društvena problematika se je nanašala na načine financiranja, na organiziranju kake skupne akcije za ta društva in predvsem na pametnem sodelovanju med društvi.

Navedli so problematiko v zvezi s katastrofom Jamarske zveze. Na oddane zapisnike ne dobijo odgovora s pripadajočimi katastrskimi številkami. To bo potrebno čim preje rešiti in eden od načinov sprotnega obveščanja o stanju v katastru bo objavljjanje v Novicah.

Za društva s primorske regije je datum posveta že določen in to 12.XII.81 v Sežani. Potrebno pa bo izvesti še posvetovanja v Ribnici za dolenjsko in Domžalah za gorenjsko regijo. Ker imata obe društvi svoja domova bo to možno izvesti še v zimskem času.

Iz teh posvetovanj bo tako razvidna celotna problematika jamarstva v Sloveniji in jo bo potrebno postopoma reševati.

Predsednik JZS
Preiskovalni Davao

Z a p i s n i k
seje Izvršnega odbora JZS dne 22.6.1981

Prisotni: Preisinger, Malečkar, Sket, Kranjc, Planina, Tomazin,
Novak.

Opravičili so se: Medle, Gams.

Pregledali smo material, ki nam ga je poslala Komisija za speleologijo PSJ. Potrebno je, da sodelujemo. Material speleološkega priročnika smo posredovali Strokovni komisiji, ostalo pa potapljačem.

Pregledali smo koledar akcij ZOTK ter ga dopolnili še s tečajem za dopisnike in tečajem za merilce.

V blagajni imamo okoli 1,1 8 milj. dinarjev v 7 valutah.

Potrebno je animirati knjižničarja, da planira nabavo do kraja leta, morebiti še za 1982.

JK Dimnice je preseljen v koper, Čevljarska 1.

Dolenjski jamarski tabor je bil preložen za teden dni.

Novice 3-4 bodo izšle v novembru. Prinesejo naj tudi poročilo katastra.

V zvezi z zadnjo številko je F. Malečkar naslovil na Upravni odbor dopis. Tehnična komisija je bila mnenja, da je potrebno objaviti celotno njeno mnenje glede članka Yuser, ne le fragmente, ki spremenijo pomen. Pripombe k temu ima tudi F. Šušteršič.

V Čapljini je bilo sporočeno, da je predlog SSJ glede naloge o valorizaciji jam, podan raziskovalnim skupnostim, zaradi mnenja naše strokovne komisije, bil preložen, dokler se sporne zadeve ne razčistijo.

Potrebno je napraviti kalkulacijo glede tiska Jamarstva, ki bi jo naj založila ZOTK.

Na Planinskem polju je bila veterantska ekskurzija DZRJL.

Tehnična komisija je dobila obrtnika, ki ji bo izdelal prototip vrvne zavore za preizkušnjo.

Komisija za odprave naj vsako leto organizira vsaj eno poučno ekskurzijo za "širše ljudske množice". Take ekskurzije so pred leti bile zelo uspešne.

Zapisal: D. Novak

Z a p i s n i k
seje Izvršnega odbora JZD dne 31.8.1981

Prisotni: Preisinger, Medle, Kranjc, Novak, Sušteršič, Sket.

1. Tekoče zadeve

Saldo blagajne znaša okoli 20 milj. S. dinarjev.

Medle poroča o programu naslednjega zborovanja. Le-to bo 13.6.1982. Ob zborovanju, katerega okvirni program je podal, bo še razstava v Dolenjski galeriji in Jamarski tabor pri Jazbini. Pokrovitelj bo Krka, srejem pa bo tudi še pri organizacijah SZDL. Ekskurzija bo za turiste v Bazo 20, za jamarje pa v Pihalniki. Finančni predračun znaša okoli 13 milj. S. din. Teme strokovnega dela: Speleološki problemi dolenjskega krasa, aktualna problematika v speleologiji, zborovanje varnostnikov, merilcev in potapljačev.

Ekskurzija v Benečijo: po naknadnem obvestilu bo v oktobru. Program bo v podrobnosti podan kasneje.

Potrebna je povezava jamarske reševalne službe z GRS. Treba je organizirati reševalce po regijah.

Medle je poročal, da je Dolenjski jamarski tabor uspel. Iz Kostanjevice o tem ni bilo poročila. Bilo je več ekskurzij in obiskov pri občinskih upravnih organih (?). V imenu IO-ja je zbor pozdravil Medle.

V katastru je že preko 5000 zabeleženih jam.

Statutarni komisiji je bilo naloženo, da obnovljena Pravila dà v razpravo ob novem letu.

Zapisal: D. Novak

[illegible]

SEŽANČANI V BREZNU NA LEVFAH

V sončnem, toda hladnem popoldanskem vremenu smo dospeli do majhnega zaselka Trščaki. Prijazne domačine smo najprej povprašali po breznu, nato pa še po prenočišču. Tričlansko ekipo smo sestavljali trije sežanski jamarji: Jurij Jakofčič, Ludvik Husu in Marjo Koren.

Domačini so nam zelo natančno opisali pot, tako da brezna ni bilo težko najti. Brezno je oddaljeno od zaselka cca 700 m, do njega pa pelje strma gozdna pot, ki vodi na Levpe.

Še isti dan, 18.4.1981, smo znosili vrvi do vhoda v brezno in očistili nevarno kamenje z roba brezna. Po skromni malici, ki pa je zelo teknila, smo se peš namenili poiskati najbližjo gostilno. Ta najbližja gostilna pa je bila, zaradi napačnih informacij, za nas oddaljena 5 km v eno smer.

Prespali smo na seniku v Trščakih. Noč je bila, kljub toplim spalnimi vrečam, zelo hladna. Zbudili smo se ob 5,30 in prijazna gospodinja nam je postregla s toplo kavo. Po obilnem zajtrku smo se odpravili do brezna. Namestili smo vrvi in prvi se je spustil v brezno Jaka ob 8. uri. Ustavil se je na polici 70 m pod vhodom. To je snežna polica, ki verjetno poleti skopni. Do te police sva se nato spustila še z Ludvikom.

Na polici smo premostili vrv s klinom, nekoliko nižje pa še s svedrovcem. Brezno se je nato spuščalo do zelo majhne strme police na globini 127 m. Na tej polici smo zopet premostili vrv. Do dna je bilo še 102 m direktne globine. Dno je bilo strmo in blatno. Celotna globina brezna znaša 236 m. Temperatura na dnu je 4,5°C. Na steni ob dnu je zabita tablica JK Logatec, ki so bili v breznu 3.4.1971. Na dno stalno prši voda, ki nas je hladila, ko smo se vzpenjali navzgor. V višini 50 m od dna smo začutili močan preprih, po katerem smo sklepali, da je vzporedno z glavnim breznom še stransko brezno. Do tega brezna bi bilo potrebno prečiti še 10 m. V približno isti višini sta še dva stranska rova. V enega nam je uspelo priti, drugi pa je nedosegljiv brez prečenja.

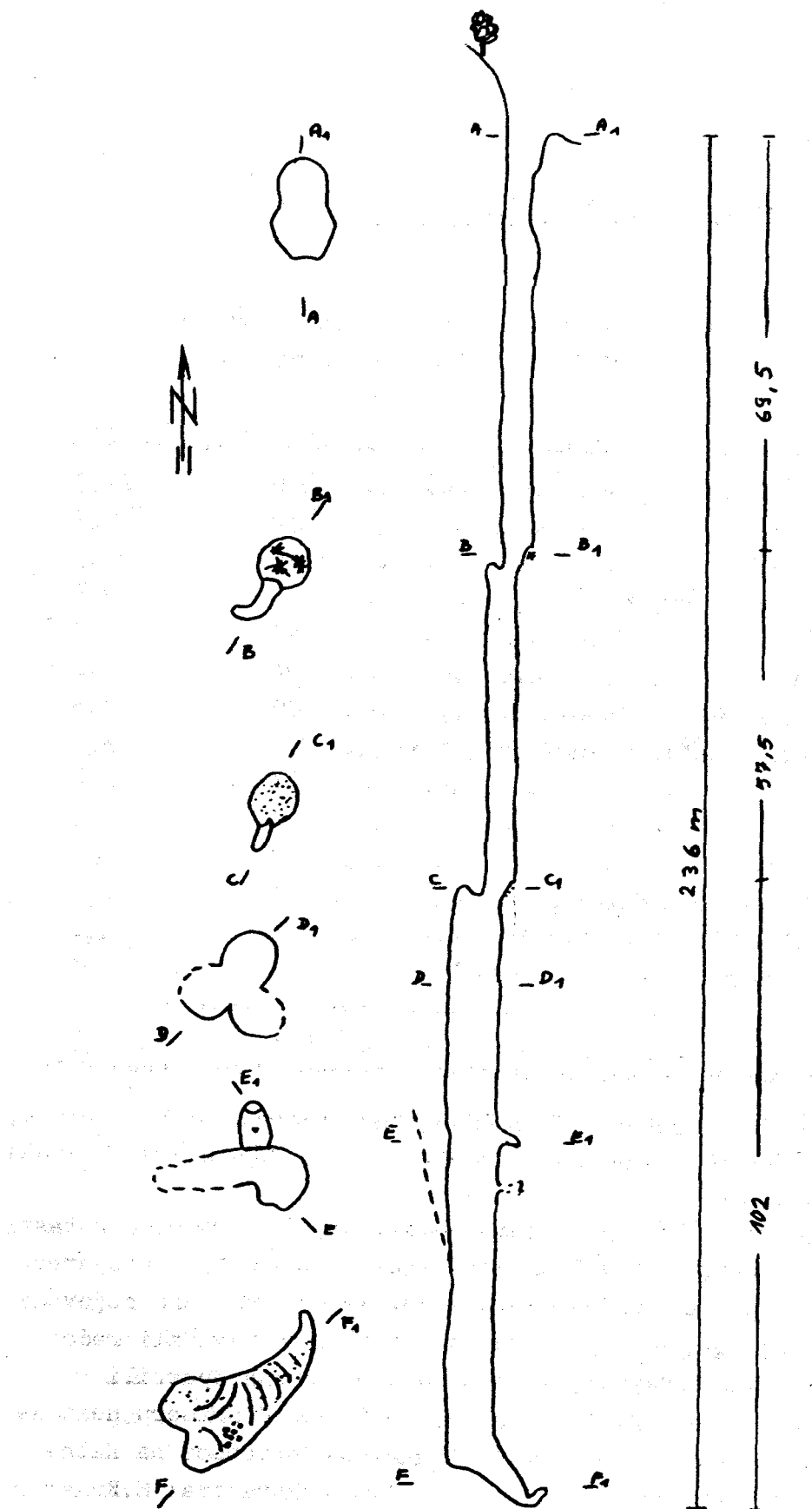
Po desetih urah smo se zopet vsi trije pojavili na površju. Brezno je bilo zelo neverno zaradi padajočega kamenja. Večji kamen je padel direktno na dno brezna.

To je bila doslej najmanjša odprava v največjo slovensko vertikalo. Izmerili smo celotno brezno in ga skrajšali za 15 m. Tudi načrt brezna smo nekoliko spremenili. Prejšnji načrt je bil nepopoln, ker ni vsebival polic in previsnega rova na dnu brezna.

Prihodnjim odpravam svetujemo, naj sledijo preprihu, ker je velika možnost nadaljevanja.

Marjo

Opomba: Načrt na naslednji strani je narisal Jaka.

Prerez: 1 : 1000

Tloris: 1 : 500

PRISPEVKI V KATASTER OD 3. 11. 1980 DO 8. 11. 1981

V navedenem enoletnem obdobju smo prejeli v kataster 350 enot, dovolj popolnih za uvrstitve v kataster. Prispevki po društvih so, kot sledi:

Mesto:	Društvo:	St. točk:	% točk:
1.	DZRJ Ljubljana	166	25,3
2.	JD Sežana	132	20,2
3.	JK Črnomelj	95	14,5
4.	JD "Dimnice", Koper	65	9,9
5.	JK Celje	62	9,5
6.	DZRJ Kranj	46	7,0
7.	JK "Črni galeb", Prebold	25	3,8
8.	JK "Vinko Padešič - Batreja", Novo M.	20	3,1
9.	JK Logatec	12	1,8
10-13.	JD Rakek	7	1,1
10-13.	DZRJ Ribnica	7	1,1
10-13.	Jamarska sekcija Tolmin	7	1,1
10-13.	JK "Podlasica", Topolščica	7	1,1
14.	Društvo jamskih pot. "Proteus"	4	0,6
Skupaj		655	100,1

Posamezna društva so poslala tudi nekaj zapisnikov, ki niso dovolj popolni za uvrstitve v kataster. Te bomo v najkrajšem času poslali avtorjem v dopolnitev.

V prvi naslednji številki Novic bomo podali popoln pregled katastrskega gradiva z novimi številkami in ostalimi podatki, sprejetega od zadnje prejšnje take objave leta 1978. Istočasno bomo objavili petletni pregled aktivnosti, ki ga bomo odtlej objavljali redno skupaj s polletnimi bilancami, medtem ko bomo letne opustili.

Vsa zaostala pošta bo rešena v najkrajšem času. V primeru nestrinjanja z gornjo preglednico, pošljite pismene pripombe na Kataster in ne na naslov JZS.

Vodja katastra: M.Kunaver

Poskusna lestvica za ocenjevanje
natančnosti jamskih načrtov

1. Splošna načela

1. Ocenjujemo natančnost načrtov celotne votline, ali vsaj zaključnih, sklenjenih delov. Pri izdelavi načrta stremimo za tem, da je celotna votlina prikazana enotno, ustrezno izbrani stopnji.
2. Ocenjujemo natančnost poligona in natančnost risbe.
3. Natančnost poligona označujemo z rimskimi številkami, pri čemer izhajamo iz magnetnega določanja smerne kota. Natančnost risbe (detajla) označujemo z velikimi črkami. Izjema temu pravilu sta obe pomožni stopnji, ki ju označujemo z arabsko številko "0" oz. z veliko črko "X".
4. Stopnja 0 povezuje obe kategoriji, ki ju ocenjujemo. Uporabljamo jo izključno za ocenjevanje arhivskega gradiva. Stopnja X pokriva načine merjenja, ki jih jamarji načelno ne uporabljamo in je namenjena ocenjevanju predvsem arhivskega gradiva.
5. Natančnost poligona ocenjujemo glede na absolutna merila, ne na postopek. (N.pr.: Natančnost, predpisano stopnji V lahko dosežemo s povratnim viziranjem, ali pa z natančnim merjenjem posameznih vizur. Ocenimo vrednost rezultata, ne glede na to, kako smo ga dobili.)
6. Zahteve, ki jih postavljajo posamezne stopnje, so mejne. Če le eni ni zadoščeno, načrt avtomatično zdrkne v nižjo stopnjo. Kadar so točke detajla posnete z manjšo natančnostjo, kot točke glavnega poligona, to zabeležimo s številko v oklepaju.
N. pr.: IVB(III).

7. Pri izdelavi načrtov upoštevamo še Priporočila o kombinaciji natančnosti (risbe, poligona) in merila.
Načrte opremimo skladno z JUS normami, upoštevajoč standardno etiketo JZS.
8. V primeru, da se votlina izkaže za tako pomembno (veliko), da zahtevajo Priporočila ... večjo natančnost načrta, kot dotedanji načrti, moramo vsaj glavne poligone ponoviti na ustrezno višji stopnji.
9. Natančnost načrta (poligona, risbe) vpišemo v ustrezno rubriko A in E zapisnika.

2. Stopnje natančnosti poligona

<u>0 stopnja</u>	Skica po spominu.	ODSVETUJEMO
<u>I stopnja</u>	Skica nizke natančnosti, risana na licu mesta, ne da bi bil katerekoli element merjen.	ODSVETUJEMO
<u>II stopnja</u>	Skica risana na licu mesta, orjentirana po žepnem kompasu, razdalje cenjene. Glavni elementi risbe kotirani po oceni. Prehodna stopnja. Načelno se uporablja za načrte, ki v kakem elementu ne dosegajo III stopnje.	POGOJNO SPREJEMLJIVO
<u>III stopnja</u>	Osnova risbi je grob magnetni poligon. Napaka stojišča in natančnost merjenja razdalj ± 50 cm. Koti merjeni s turističnimi ali vojaškimi kompasi in doma izdelanimi naklonomeri. Razdalje določene z vrvicami, lestvicami in drugimi pomožnimi sredstvi, ki pa jih je potrebno umeriti. Poligon se prilagaja oblikovitosti rovov. Koordinate posameznih točk določene grafično.	

To stopnjo uporabljamo predvsem tam, kjer pomembnost objekta in ekonomika raziskav ne zahtevata načrta večje natančnosti. V vseh ostalih primerih je to prehodnja stopnja, ki jo čim prej nadomestimo z načrtom večje natančnosti.

SPREJEMLJIVO

IV stopnja

Osnovne zahteve so enake, kot pri V stopnji, vendar jim ni v celoti zadoščeno. Koti merjeni z geološkimi kompasi, razdalje določene z merskimi trakovi. Možna je uporaba gliste (topofila). Koordinate določene grafično samo pri merilih 1 : 100, oz. votlinah do velikostnega reda do vključno 2, sicer izračunane. Poligon se prilagaja oblikovitosti rovov. Prehodna stopnja. Načelno se uporablja za načrte, ki v kakem elementu ne dosegajo V stopnje. Širša uporaba je sprejemljiva le v društvih, ki niso primerno opremljena za meritve V stopnje.

SPREJEMLJIVO

V stopnja

Osnova risbi je natančen magnetni poligon. Napaka stojišča in natančnost merjenja razdalj ± 10 cm. Koti merjeni z natančnostjo $\pm 1^\circ$. Uporabljamo kompase velike natančnosti s plavajočo števičnico (Sunto) in ustrezne naklonomere. Razdalje določamo z merskimi trakovi s podrobno razdelitvijo. Poligon se prilagaja predvsem merilno-tehničnim zahtevam. Pred merjenjem obvezno kontroliramo, ali so instrumenti pravilno umerjeni. Dolžine posameznih vizur ne smejo bistveno odstopati od poprečja, ki ne sme presegati 30 m. V primeru posebnih razmer, ki zahtevajo bistveno daljše ali krajše vizure, so obvezne kontrolne meritve. Koordinate vseh točk izračunane. Pri poligonih, daljših od 15 vizur obvezna vsaj ena zaključena zanka oz. odsekoma kontrolne povratne meritve. Ta stopnja naj bi bila načelno osnovna in v perspektivi bi vse načrte prilagodili njenim zahtevam.

PRIPOROČAMO

VI stopnja

Osnovne zahteve so podobne V stopnji, vendar v podrobnostih presežene. Napaka stojišča in natančnost merjenja razdalj $\pm 2,5$ cm. Natančnost čitanja kotov vsaj $\pm 0,5^\circ$. Uporaba busolnega instrumenta (kompasnega teodolita). Sproti merimo višino instrumenta. Sistem merjenja je "preskakovanje". Točke fiksiramo z žebljem. Poligon popolnoma prirejen merilno-tehničnim zahtevam. Koordinate izračunane.

To stopnjo uporabljamo predvsem tedaj, ko to zahtevajo posebne razmere (velikost votline reda 9, iskanje povezav v zapletenih votlinah, ipd).

SPREJEMLJIVO

X stopnja

Osnova risbi je nemagnetni poligon, ki temelji na teodolitski (laserski, ipd.) izmeri. Dosežemo lahko različne ekvivalente natančnosti magnetnih poligonov, v ugodnih razmerah jih celo presežemo.

Vsak načrt stopnje X mora vsebovati osnovne podatke o uporabljenem instrumentu, načinu merjenja, pogojih merjenja ter oceno napake. Pri tem se opiramo na zakonsko določene geodetske norme. Meritve vrši načelno strokovnjak geodetske ali rudarske smeri.

ODSVETUJEMO

3. O c e n j e v a n j e r i s b e (d e t a j l a)

0 razred

Skica (brez matematične osnove) po spominu.

A razred

Skica (na matematični osnovi) po spominu.

B razred

Detajl risan na licu mesta, smeri in razdalje cenjene. Terenska skica risana po občutku v približnem merilu.

C razred

Risba detajla se opira na točke detajla, ki pa so postavljene le pri točkah glavnega poligona. Ostala določila ista kot pri razredu B.

D razred

Risba detajla se opira na točke detajla, postavljene povsod, kjer to zahteva oblikovitost rova. Ostala določila ista kot pri razredu B.

E razred

Načrt je risan v merilu na licu mesta. Točke detajla se določa sproti, kot to zahtevajo tehnični pogoji risanja. Ostala določila ista kot pri razredu D.

=====

POJASNILO :

Lestvici stopenjnatančnosti poligona in razredov natančnosti risbe vsebinsko povsem ustrezata mednarodno najbolj razširjeni BCRA lestvici, enakake pa so tudi oznake stopenj oz. razredov.

Posebej za naše razmere so dodani:

Natančnost poligona in risbe: 0 stopnja, razred.

Natančnost risbe: E razred.

=====

4. Priporočila o kombinaciji natančnosti (risbe, poligona) in merila načrta

Pojasnila:	Kratice pomenijo:	<u>P.JP</u>	priporočamo
		SPR	sprejemljivo
		ODSV	odsvetujemo

Jama pade v določen velikostni red takoj, ko bodisi po doližini, bodisi po globini prekorači spodnjo mejno vrednost.

Velikost- ni red;	Mejne vrednosti:		Merila:			Priporočena kombinacija:
	Dolžina:	Globina:	1:100	1:250	1:500	
0	0m	0m	<u>PRIP</u>	ODSV	ODSV	IIIB
1	10m	10m	<u>PRIP</u>	ODSV	ODSV	IIIB
2	50m	20m	<u>PRIP</u>	SPR	ODSV	IIIB
3	100m	50m	SPR	<u>PRIP</u>	ODSV	IVB, IVC
4	400m	100m	SPR	<u>PRIP</u>	ODSV	IVB, IVC
5	1 000m	200m	ODSV	<u>PRIP</u>	SPR	IVB, IVC
6	2 500m	350m	ODSV	SPR	<u>PRIP</u>	VC, VD
7	5 000m	500m	ODSV	ODSV	<u>PRIP</u>	VC, VD
8	10 000m	700m	ODSV	ODSV	<u>PRIP</u>	VC, VD
9	20 000m	1 000m	ODSV	ODSV	<u>PRIP</u>	VI dtajl po potrebi
	ni omejeno					

Tabele ne uporabljaj na slepo, temveč s premislekom. Ne išči slepe črke, temveč vsebino!

Oglašam se in si želim, da članek objavite v Novicah. V št. 1-2 za mesec marec-april 1981 me je izredno motilo obvestilo, ki ste ga posredovali širšim jamarskim množicam. Obvestilo je podpisalo uredništvo.

Torej za kaj gre?

Obvestilo posreduje informacijo in mnenje uredništva o izvajanju tov. Malečkarja (Uredništvo imen ni uporabljalo) na zborovanju slovenskih jamarjev v Ljubljani 1980. leta, kjer je omenjeni tovariš v tehnični sekciji zborovanja opisal in obrazložil "Yusar" tehniko (tehnika osvajanja globokih brezen z eno vrvjo). Uredništvo je napisalo, da sta tehnična komisija in komisija za jamarsko reševanje o objavi menili, da je "žal med jamarji vse preveč takih, ki bi pričeli s samohodstvom zaradi slave, nimajo pa dovolj znanja za to ..."

Torej razčlenimo tole mnenje. Najprej me zanima, kdaj sta obe komisiji menili takole (glej v narekovajih zgoraj). Namreč ne spominjam se, da bi to bilo pojasnjeno širši množici jamarjev v Sloveniji (lahko pa tudi, da sem pozabljal ali pa sem preslišal).

Slišal ali videl bi rad, da pokažete na tiste, ki se vam žal zaradi premajhnega znanja zdijo taki, da bi bili radi slavní. Predlagam, da se jih, če med slovenskimi jamarji delajo zdrabo, izključi iz kluba in JZS.

Sicer pa bi rad opozoril na problem, ki se pojavlja po vsej "kraški" Sloveniji in kateremu posvečamo vse premalo pozornosti. Res da ima vsek klub (več ali manj) tečaje jamarske tehnike, vendar kljub temu ostaja precej mladih, ki se na "črno" bavijo z jamarstvom. Mislim, da lahko prav med takimi pride do nesreč zaradi premajhnega znanja. Tukaj bi tudi prvič primerjal jamarstvo z alpinizmom, kateri je po mojem nam najbližji. Statistični podatki GRS kažejo na to, da se v stenah in gorah ponesreči izredno majhen odstotek izvežbanih in izšolanih alpinistov, da pa se večina nesreč prijeti nepodučenim "alpinistom" in hribolazcem.

Iz tega pa izhaja moje (verjetno še marsikaterega) mnenje, da bi morali že na osnovnih tečajih jamarske tehnike v klubih opisati "Yusar" tehniko, seveda z resnim opozorilom vodij tečajev na izredno zahtevnost omenjene tehnike.

Ponovno bi rad uporabil sorodnost obeh panog (jamarstvo in alpinizem). Vsi se zavedamo, da se je alpinizem v zadnjih letih zelo razvil in je postal množični šport. Napredek tehnike v alpinizmu je na tako visoki stopnji (prosto plezanje). Seveda so se tudi tukaj pojavili ljudje, ki so hoteli napredek zavre-
ti, kar pa jim ni uspelo.

Zato mislim, da bi bilo koristneje, da tehniko ponovitve ali raziskovanja jam z eno vrvjo dodobra raziščemo in razvijemo tehniko, ki bi bila najmanj nevarna za tiste, ki bi jo uporabljali. Sem za to, da se tudi v jamarstvu razvije "alpski" slog in da ta slog ne bi bil "izmeček" priznane jamarske tehnike pri JZS.

Prepričan sem, da se večina jamarjev zaveda svojih sposobnosti in prav tako sem prepričan, da se s to tehniko ne bo bavil vsak jamar (še posebej ne nesposoben), prav tako kakor se vsak alpinist ne bavi s prostim plezanjem.

V zvezi z "moralno zreli" pa se sprašujem, ali so bili taki tudi prvi, ki so začeli hoditi po jamah, ali je sploh kdo na svetu "moralno zrel" (jedrske vojne, Reagan, Brežnjev, itd.).

Nadalje pa se sprašujem oziroma me zelo zanima, zakaj tov. Malečkar sebi pljuva v skledo. Da malo pojasnim. Mislim, da se ne motim, ampak tov. Malečkar je član uredništva! Zanima me, kakšni odnosi vladajo v samem uredništvu, da pride tudi do takih neljubih opozoril in objav člankov mimo člana uredništva.

Zraven obeh problemov pa bi rad opozoril še na naslednji problem. Zelo mi je mučno, ker v naši JZS obstajata dve grupi ljudi, med katerimi so kar naprej razprtije in prepiri. To je grupa starejših zelo dobrih in kvalitetnih jamarjev, kateri pa

včasih hočejo na vsak način preprečiti kvaliteten razvoj in delovanje druge grupe (mlajši jamarji, ki vnašajo v jamarsko tehniko novosti). To pa se kaže tudi v zgoraj omenjenem besedilu. Resno dvomim, da to lahko pripomore kvalitetnemu razvoju JZS.

Končno pa me še zanima, zakaj je to obvestilo in ne opozorilo jamarjev (moralno zrelih in začetnikov) na moralno neodgovorne jamarje. Mislim, da je to provokacija in ne sodi v Novice Jamarske zveze Slovenije.

Upam, da uredniškemu odboru članka ne bo težko objaviti, kajti dobil sem občutek, da se uredništvo Novic trudi, da bi probleme slovenskega jamarstva široko obravnavalo in jih tudi pozitivno reševalo. Uredništvu Novic pa želim, da bi bili še naprej tako pestri in kvalitetni (strokovnost).

Erić Miran-Jac
DZRJ Ribnica

Pismo smo objavili brez popravkov (op. D.N.).

- - -

Pisec trdi, da obstajata dve grupi ljudi "... grupa starejših", kateri hočejo na vsak način preprečiti kvaliteten razvoj, itd., druge grupe (mlajših). Kakšne dokaze ima za to? Je mar skrb za varnost in zdravje oviranje razvoja?

Dušan Novak

Franci Malečkar
Kolodvorska 1a
66230 Postojna

Postojna, 27.5.1981

UPRAVNEMU ODBORU JZS, predsedniku JZS, Uredniškemu odboru
Naših jam, tehnični in reševalni komisiji

Predmet: Pripombe k zapisniku seje UR Naših jam (str. 3) in
Obvestilu (str. 19) v Novicah JZS, 16, 1-2, 1981.

Tehnična komisija 11. zborovanja slovenskih jamarjev je izoblikovala nekatere sklepe zasedanja, ki so bili sprejeti kot sklepi Občnega zbora JZS, njenega najvišjega organa. Eden od teh je bil, da se tiskajo v 23. letniku Naših jam nekateri referati (podan je bil njihov seznam) in, zaradi ažurnosti, brez povzetkov in prevodov v tuje jezike, v prvi številki Novic. Eden od teh je bil referat o tehniki Yusar.

V zgoraj omenjenem zapisniku je zapisano, da si uredništvo glasila JZS "jemlje pravico" spreminjanja sklepov OZ in bodo objavljeni le njihovi povzetki. Sprašujem vas, zakaj razlika med referati obeh sekcij, zakaj ne bodo podvrženi enakim kriterijem oziroma obdelavi tudi referati druge sekcije? Zakaj kot avtor članka nisem bil obveščen o njegovi predelavi?

Enako pravico sta si "vzeli" tudi tehnična in reševalna komisija in preprečili izid članka. Kolikor poznam statut JZS, komisije nimajo "izvršnih pooblastil" (še najmanj verjetno spreminjati sklepe OZ), ampak le (po)svetovalno-izobraževalne naloge, še posebej v tehniki hoje po jamah. Želel bi, da bi poimensko navedli moralno nezrele in tiste, ki naj bi jih bilo, sodeč po citatu, med slovenskimi jamarji vse preveč, da bi pričeli zaradi slave s samohodstvom. Ali so to udeleženci zborovanja, ki so pozorno poslušali referat in v diskusiji zahtevali pojasnila in njegov čimprejšnji izid. Ali ni taka izjava nezaupnica našemu izobraževalnemu sistemu, podlagi kvalitetnejšega razvoja slovenskega jamarstva.

V informacijo naj navedem, da članek podrobno opisuje tehniko Yusar, jo primerja s sorodnimi in navaja njene prednosti in slabosti. V njem nikjer ne "podpihujem" samohodstva, ampak navajam le to, da je poizkus racionalizacije in rešitve nekaterih problemov pri premagovanju ovir v jamah. V kolikor bi preprečevali še nadalje tiskanje takih razmišljanj z neutemeljenimi izjavami, bi škodovali napredku našega jamarstva. Nepopolno poučeni jamarji bi se lahko lotili nevarnih poizkusov in zavrli koristne izsledke. Ne strinjam se s tem, da bi tehniko Yusar prikazali "moralnim samohodcem". Mislim, da je vsak samohodec, vse huje kot nemoralen. Vprašujem vas, po kakšnih kriterijih boste ločili moralne od nemoralnih samohodcev?

Pohvalno je, da komisija, ki jo sestavljajo izkušeni jamarji, v katere zaupamo, zavzema ob vsakem pojavu svoje stališče. Menim, da bi bilo pravilno, ako bi članek izšel s strokovnim mnenjem, ne pa iztrganim citatom, ki lahko privede do nepravilnih zaključkov in pomislekov.

Članek Obvestilo je podpisan z Uredništvo, katerega član sem tudi jaz (naslovna stran). Ta članek in celotno vsebino sem prebral šele po izidu. V skladu s sklepi ene izmed sej IO JZS bi moral vsebino pred izidom vsaj prebrati, saj sem zanjo odgovoren. Menim, da je šlo v tem članku za zlorabo mojega imena, zaradi česar prosim, da se objavi to pismo v celoti s pojasnili odgovornih v prihodni številki Novic JZS. Še enkrat poudarjam, da je članek izšel brez moje vednosti. Menim, da bi bilo dobro, ako bi v isti številki Novic izšel tudi članek o tehniki Yusar v celoti s prilogami in mnenjem komisij, iz katerega so citati v članku Obvestilo. Prosim za pojasnila v zvezi z delom UR Naših jam, Novic in komisij. Menim, da bi moral imeti vsak organ JZS poslovnik oziroma pravilnik o svojem delu, kompetencah, nalogah, pravicah in dolžnostih. Prosim, da se to pismo obravnavava na prvi prihodnji seji UO JZS in da so z njim seznanjeni delegati pred sejo.

Povdaril bi še, da sem to pismo napisal kot član UR Novic in ene izmed članic JZS.

S spoštovanjem in brez zamere,

Malečkar Franci

Tehnika Yusar

Tehnika Yusar je v principu enaka tehniki Cordelette. Omogoča nam raziskave brezen v stopnjah z eno vrvjo, ki je enako dolga kot najgloblja stopnja. Zanko iz tanke pomožne vrvice, enako dolgo kot dvakratna globina stopnje, pustimo ob spustu v stopnji. Z njeno pomočjo dvignemo ob povratku nosilno vrv, po kateri izplezamo.

1.1. Oprema

1.1.1. Vrvi

Uporabljamo kvalitetne statične vrvi (npr. Edelrid superstatic, \varnothing 10 mm). En (A) konec vrvi (AB) pripravimo za tehniko yusar (priloga 1). Njen plašč potisnemo za okoli 60 cm nazaj. Jedro skrajšamo za 10 cm. Plašča statičnih vrvi ne moremo več raztegniti na prvotno dolžino. Pramene postopoma skrajšujemo po 4 cm (prvega za 4 cm, drugega za 8 cm, itd.). Ne smemo jih zataljevati. Osrednjega pramena ne skrajšamo. Nanj privežemo z enojnim ladijskim vozlom C konec 2-3 m dolge nylonske vrvice (CD) premera 3 mm. Vsak konec pramena zašijemo z nylonsko nitjo skupno z ostalimi prameni (priloga 1 b). Plašč potegnemo nazaj v prvotno lego, ga prerežemo po dolžini, ovijemo okoli pramenov (priloga 1 c) in zašijemo z nylonsko nitjo. Cel predel ovijemo z izolirnim trakom. Pomembno je, da je A konec vrvi čim mehkejši in da se enakomerno stanjša na premer 3 mm.

1.1.2. Pritrdilna mesta (priloga 2)

Uporaba členkov ^(pritrđišč) v stopnji, ki jo zaradi polic, rogljev, drgnjenja vrvi ob steno vodnih pritokov, ^{idr. razdelimo na odseke} je skoraj nemogoča s to tehniko. Pomembno je, da je nosilno pritrđišče na robu stopnje čim bolj izpostavljeno, tako da ne pride do obrabe vrvi zaradi drgnjenja ob steno pri plezanju. Tako drgnjenje je najbolj nevarno v neposredni bližini pritrđišč; dlje od njih se vrv ne obrablja na kratkem odseku zaradi svoje elastičnosti.

Razdaljo med varnostnimi pritrdišči in nosilnim pritrdiščem opremimo z dobrimi varovalnimi vrvmi premera 10 mm ali nylonski-mi trakovi. Badino meni, da se slednji (mogoče) bolj obrabljajo ob stiku s kamnino, ker so bolj statični. Na nosilno pritrdišče (kronski svedrovec) privijemo ploščico, katere uho leži pravokot-no na steno. Ostali tipi ploščic so manj uporabni. Vanje vpnemo vponko z obročem. Le-ta naj leži pravokotno na steno. Njegov no-tranji premer naj ne bo manjši od 14 mm zaradi trenja pri vle-čenju vrvi. Premer obroča naj bo čim večji. Pri večjih premerih je lažje vleči vrvi in manjša je možnost zastoja. Svetujem upo-rabo obroča s premerom 12 mm. Odsvetujem uporabo škripcev, ker se lahko vrvica sname s kolesca in se zagozdi med njim in ohiš-jem.

1.2. Spust

Nosilno vrv namestimo v vponko različno glede na dolžino vrvi in globino stopnje ter tip vrvne zavore.

1. Sredino vrvi namestimo v vponko, ko uporabljamo dvojno vretenasto vrvno zavoro in je stopnja plitvejša od polovične dolžine vrvi. V primeru, da imamo isto vrvno zavoro kot v prejšnjem primeru, stopnjo globljo od polovice dolžine vrvi in imamo na razpolago dve vrvi, daljši od globine stopnje, ju zvežemo z osmico, vozел namestimo ob vponki in se spustimo. Zapomniti si moramo, na kateri strani je vozел. V primeru, da imamo enojno vretenasto vrvno zavoro (ali dvojno uporabljamo kot enojno), naredimo na B koncu vrvi osmico iz četvorne vrvi (dobimo dve zanki). V zanki vpnemo vponko s pomožno vrvico premera 3 mm enake dolžine, kot je vrv. Razimo, da bosta zanki dovolj dolgi, da se vozел ne razdre. ~~Vrv namestimo v vponko z zvežem.~~ Vrv namestimo v vpo-nko ob vozlu in se spustimo.

Vrvno zavoro vpnemo in se na njej blokiramo po tem, ko smo vrv namestili. Majhno transportno vrečo s kolutom nylonske vrvvice premera 3 mm imamo vpeto na tehničnem pasu. Njen E konec pre-taknemo skozi obroč in naredimo bičev vozел, ki ga vpnemo v vponko na tehničnem pasu. Med spuščanjem se kolut odvija in v stopnji ostaja zanka. Razimo, da njenih koncev ne zavijemo. Po-možno vrvico na dnu stopnje odrežemo in konca E in F zvežemo z

enojnim ladijskim vozlom. Pustimo okoli 1 m dolg odsek E'E. Vrvici razmaknemo in ju zatakujemo za roglje ali postavimo nanju kamne. Na ekskurziji v Brezno pri gamsovi glavici sva z J. Sabolekom nameščala FE' vozal vedno na isti strani obroča okoli 1,5 m od tal (priloga 2). Zatem povlečemo vrv; v prvem primeru ni pomembno, kateri konec, v drugem vrv na tisti strani vponke, kjer je vozal, v tretjem primeru vlečemo pomožno vrvico.

1.3. Pred povratkom (glej prilogo 3)

Pred povratkom navežemo E in D konca pomožnih vrvic in pričnemo vleči pomožno vrvico na I strani navzdol. S tem dvigamo vrv navzgor. Na B koncu vrvi naredimo osmico iz četverne vrvi. Ko se le-ta prične dvigati, ga privežemo z ambulantnim vozlom na pomožno vrvico, s katero dvigamo vrv. Zagozdno vrv bomo tako lahko povlekli nazaj.

Ko pride vozal FE' do obročka, čutimo zastoj. Stran II povlečemo nekoliko navzdol, nato povlečemo strah I naglo in močno navzdol, tako da preide vozal skozi obroč. Isti postopek ponovimo za vozal ED. Pri globljih stopnjah je napor večji. Pomožno vrvico CD prerežemo v bližini vozla DE in se pričnemo vzpenjati.

2. Priprave na ekskurzijo

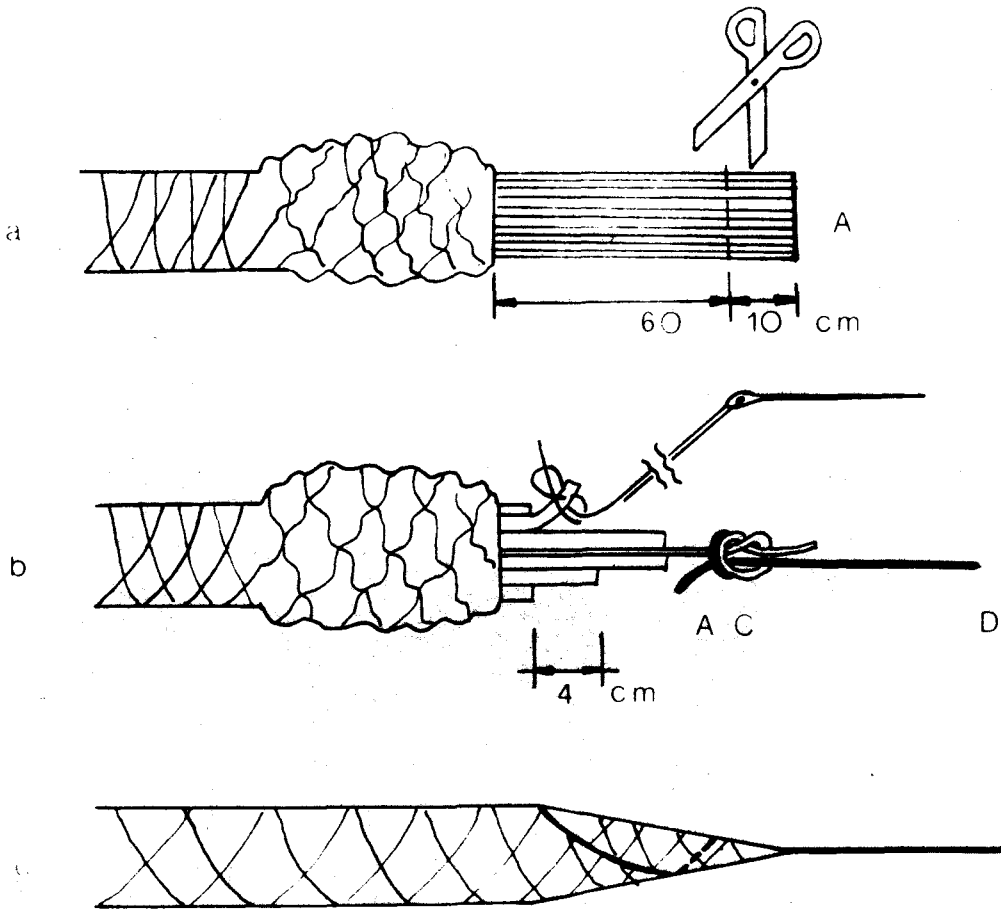
Pred odhodom na ekskurzijo natančno preučimo tehnični načrt jame. Naredimo si tabelo s sledečimi rubrikami: 1 - številka stopnje, 2 - globina stopnje, 3 - kronski svedrovci, 4 - ploščice, 5 - vponke, 6 - obročki, 7 - varovalna vrv, 8 - pomožne vrvice. Sledimo tehničnemu načrtu in izpopolnjujemo tabelo. Tretjo rubriko izpolnimo, ako menimo, da bo potrebno rob stopnje še dodatno opremiti. Globino stopenj, število ploščic, število vponk, število obročev (ni vedno enako številu stopenj) in dolžino varovalnih vrvic (od varnostnega do nosilnega pritr-dišča) razberemo iz tehničnih načrtov. Dolžina pomožne vrvice je enaka vsaj dvakratni globini stopnje. Seštevek je minimalna količina opreme, ki jo bomo rabili.

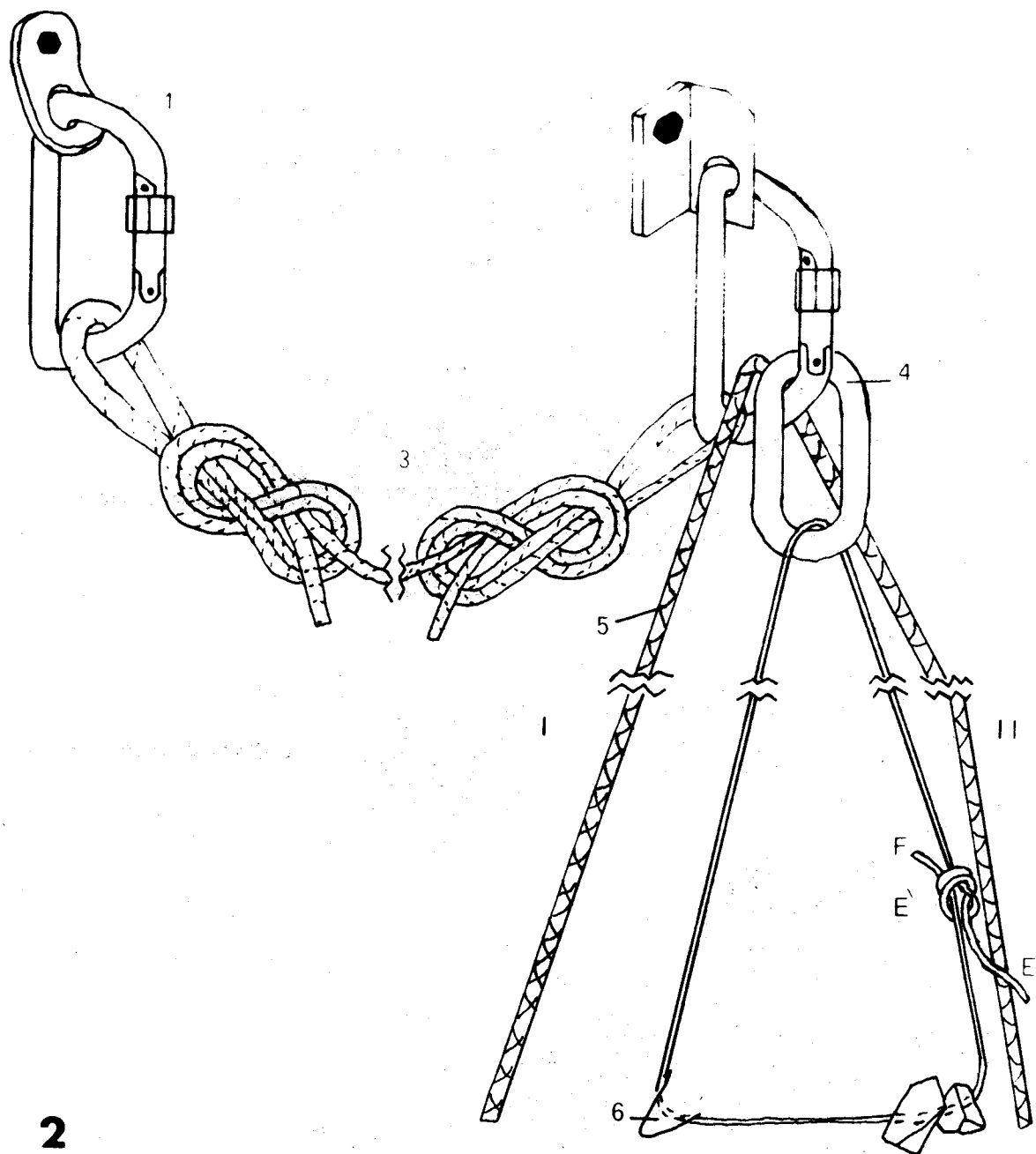
Na ekskurzijo vzamemo več vrvi različnih dolžin, "obdelanih" za tehniko Yusar. Ena od vrvi naj bo dinamična. Uporabljali jo bomo za varovanje pri plezanju, če ne bi mogli nosilne vrvi ob povratku pretakniti skozi obroč in je ob njej fiksirati z vozlom. Vzemimo še: rezervni ročaj za zabijanje kronskih svedrovcev, rezervno kladivo, več kronskih svedrovcev, vponk in klinov, šivalni pribor, izolirni trak, nožiček in nekaj prve pomoči. Za primer nezgode vzamemo nekaj najnujnejše bivak opreme in hrano.

3. Sklepi

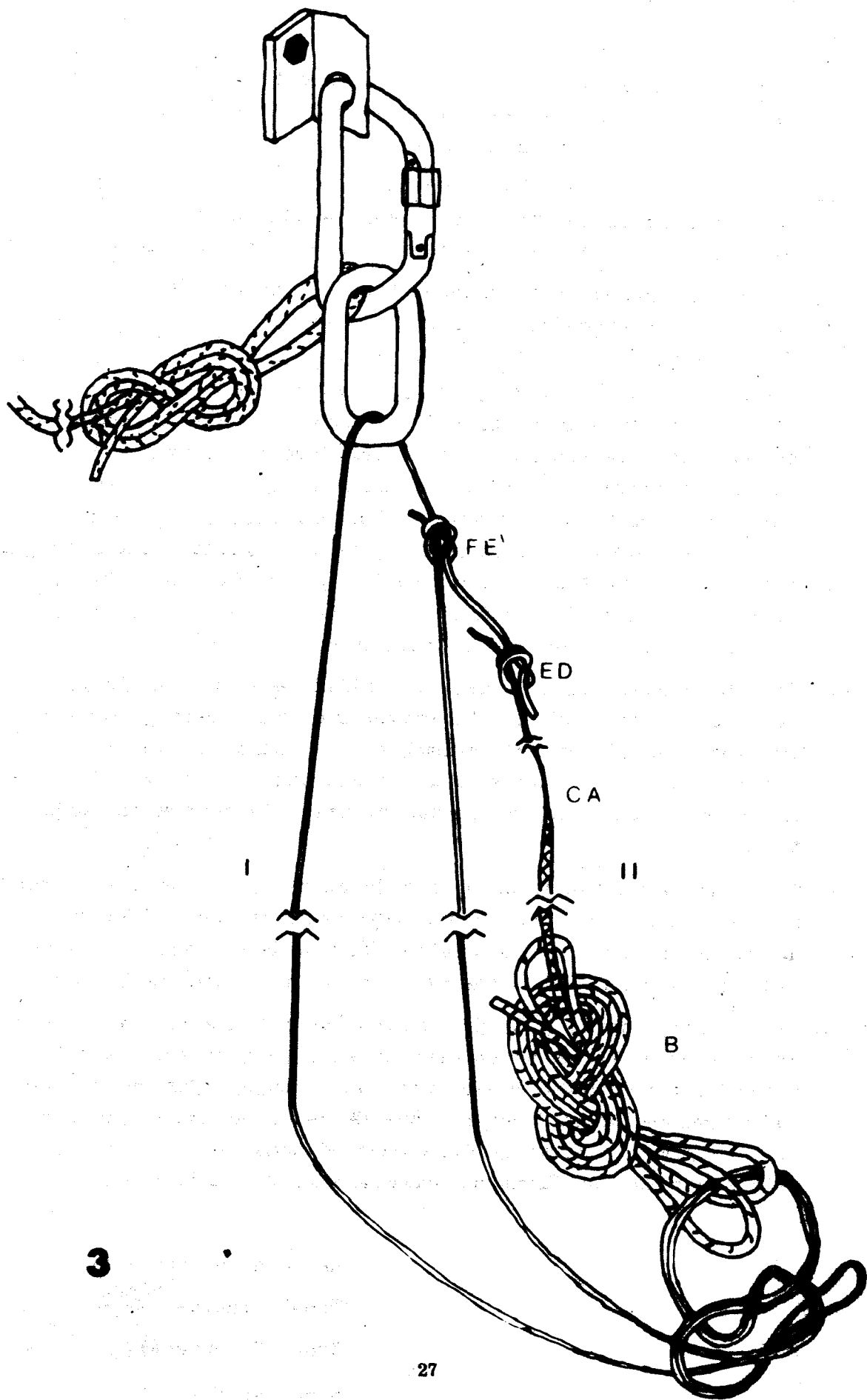
- 1 - F. Malečkar in J. Sabolek sta izdelala tehniko Yusar leta 1978 in se spustila v Brezno pri gamsovi glavici. ~~Način~~ ki je v principu enak tehniki Cordelette, omogoča raziskovanje stopnjastih brezen z eno vrvjo. Ob spustu namestimo v stopnji zanko iz pomožne vrvice, s katero dvignemo nosilno vrv ob povratku.
- 2 - En konec vrvi moramo prirediti tako, da se postopoma stanjša na premer 3 mm.
- 3 - Nosilno pritrdišče opremimo z obročkom. Skozenj pretaknemo pomožno vrvico, ki jo razvijamo med spustom. Nosilno vrv namestimo za povratek tako, da jo vozal zaustavi ob obroču.
- 4 - Pred ekskurzijo izpolnimo tabelo o potrebni opremi ob pomoči tehničnih načrtov jame.
- 5 - Tehnična usposobljenost, izkušnost in psihofizična pripravljenost jamarjev, ki bodo to tehniko uporabljali, naj bo čim večja. Predhodno naj jo vadijo na odprtem.
- 6 - Ne uporabljajmo je v stopnjahⁿ, globljih od 40 m, v zelo blatnih, poševnih in zelo razčlenjenih stopnjah, ker je težavna uporaba pritrdišč.
- 7 - V primeru, da se kaj zatakne, se ne smemo vzpenjati po pomožnih vrvicah. Počakajmo na pomoč, ako menimo, da je nevarno preplezati stopnjo z alpinistično tehniko.
- 8 - Na površju naj nas vedno čaka nekdo, ki nam bo priskočil z isto tehniko na pomoč.

- 9 - Reševalna ekipa bo potrebovala veliko časa, da bo prišla do ponesrečenca, ker bo morala opremiti jamo za "normalno" vravno tehniko.
- 10 - Tehniko Yusar priporočam za jamsko soliranje. Pri raziskovanju jam jo lahko uporabimo: v ekstremnih pogojih (npr. zelo dolgi in ozki meandri), ko je vsaka transportna vreča pomembna; ko nam na večjih odpravah zmanjka opreme in gre nekaj jamarjev pogledat, če se jama nadaljuje; pri vzpenja-
jočih se jamah, kjer ob povratku pustimo v kaminih zanke iz pomožnih vrvic.
- 11 - Tehniko Yusar lahko izvajamo tudi v kombinaciji z lestvi-
cami. Potrebna sta dva jamarja in dolžina lestvic, enaka najgloblji stopnji v jami. Spust izvedemo, kot je opisano v poglavju 2.2.. Pred povratkom vpnemo en konec lestvic na B konec vrvi, ki se zaustavi ob obroču. A konec vrvi si vpne jamar na prsno prižemo in se nanj obesi. Drugi jamar spleza po lestvicah samovarovan na vrvi. Na vrhu stopnje prepne lestvice in drugi jamar izpleza.
- 12 - Osnovno: tehnika Yusar je po mojem mnenju varna, če jo uporabljamo z razumom.
- 13 - Uporaba te tehnike je "dvignila veliko prahu" pri nas. Menim, da bo nadaljnji razvoj jamske tehnike bolje ovred-
notil njen pomen.

2

Tehnična komisija JZS spremlja in ocenjuje tehnične pripomočke in postopke. Uredništvo Naših jam nam je poslalo v oceno članek F. Malečkarja: Tehnika Yusar. Mnenja smo:

1. Naziv YUSAR ni upravičen, ker je princip do podrobnosti enak tehniki cordelette (Martinez), kar navaja sam avtor.
Spremembe so improvizacija zaradi pomanjkanja opreme (*mail lon rapide*).

2. JZS ne sme propagirati samohodstva, ker to ni v skladu s principi samoupravnega socializma.

Kljub svojim posameznim pozitivnim novostim, ki jih tehnika Yusar vnaša v način obvladovanja večjih brezen, je po svoji vsebini naravnana predvsem na soliranje po jamah. Le to pa je popolnoma zasebna zadeva le tistih, ki to žele. Jamarska zveza pa je s svojimi organi kolektivna organizacija, ki združuje jamarska društva, katerih delovanje je v osnovi kolektivno. Zato JZS že načelno izključuje iz svojega, najširše zamišljenega, delovanja, elemente jamskega soliranja in tako samodejno izključuje iz svoji sredstev obveščanja kakršnekoli podrobnejše informacije o le tem, še toliko bolj pa članke, ki ga neposredno podpirajo.

3. Tehnika cordelette in s tem tudi YUSAR je preveč nesigurna, da bi jo mogli priporočiti. To priznavajo vsi dosedanji avtorji in sledi tudi iz velikih težav, ki sta jih imela tehnično dobro pripravljena avtorja Yusar na ekskurziji v BPGG 1979. Jamarji informirani le iz članka, bi imeli še neprimerno večje težave.

4. Malečkarjev članek ni zrel za objavo, ker je pisan nesistematično, nejasno, neopolno (n.pr. nameščanje vrvice ni opisano) in uporablja nemogoče poimenovanje. Navaja le sočasno literaturo, kot da tehnika cordelette ne bi bila stara vsaj že 10 let.

5. Tendenciozno navaja, da je tehnika Yusar "dvignila veliko prahu". Prah je dvignila le nespametna ekskurzija jamarja 1979 v BPGG (izvedba v najhujšem mrazu, prosto plezanje, kjer je odnove-dala tehnika Yusar, brez pomožne ekipe in povezave s površjem, nerazumljivo prikrivanje časa predvidenega povratka itd.). Zato sta bila oba člana suspendirana iz DZKJ Ljubljana.

Za Tehnično komisijo:

Tomaž Planina

Zvone Korenčan

Aleš Lajovic

Kot avtor članka se zahvaljujem Tehnični komisiji JZS (nadalje TK) za skrb in potrpljenje pri pregledu članka. Žal se z nekaterimi njenimi mnenji ne morem strinjati, zato se čutim dolžnega obvestiti bralce Novic s vsojimi stališči. Odgovarjam po točkah iz mnenja:

1. Novosti, ki jih prinaša tehnika Yusar k dosedaj znanim načinom premagovanja brezen v stopnjah z eno vrvjo, niso le improvizacija zaradi pomanjkanja opreme. Zastavljena je tako, da je ob čimracionalnejši uporabi opreme čimbožj varna v različnih situacijah. Nov je način obdelave enega konca vrvi, spust v brezno in nameščanje pomožne vrvice, dvig nosilne vrvi, idr. Vse to je razvidno iz posebnega poglavja v članku z istim naslovom, ki bo objavljen v "aših jamah. Prednosti novosti se izkažejo v praksi. Res je, da sta principa pri obeh enaka, vendar, naj mi bo dovoljena primerjava, ali nimajo vse vrvne zavore od Galilejeve pa do najnovejše Butkovičeve enak princip, t.j. trenje vrvi ob zavoro, pa kljub temu poznamo Fischer, vretenasto vrvno zavoro in "izpeljanke" Kong, Stop, Diablo, ...
2. V članku nikjer ne vzpodbujam samohodstva. Pišem le, da ga priporočam za samohodstvo! Ali ni dovolj zgovoren podatek, da sva bila v BPGG leta 1979 dva- Janez Sabolek in jaz. Mogoče se bo izkazalo, da je njena osnovna prednost ta, da se bodo lahko tudi društva z malo opreme podajala v globoke jame. Sicer pa so možnosti uporabe navedene. Menim, da je naloga TK, tako kot ostalih komisij JZS, da spremljajo dogodke doma in v svetu, jih komentirajo glede na svoje izkušnje in nam ne "natikajo plašnic"!
3. V članku piše, da je Yusar varen z navedenimi omejitvami, kot jih imajo tudi druge tehnike. Ako me spomin ne vara, z Janezom Sabolekom nisva imela nikakršnih težav z Yusarjem v BPGG. Jamarji, ki ne bi preizkusili te tehnike (ali katere-

koli druge tehnike prodiranja v jame) predhodno na steni zunaj (kot sva to midva večkrat) so bebeci! V članku ni navedenih vseh podrobnosti izvedbe. Izvajalec bo videl sam, da je mnoge stvari "lažje storiti kot opisati" in da so logične.

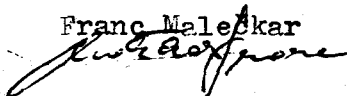
4. Članek je zamišljen tako, da prikaže najprej opremo, za tem izvedbo postopkov (oboje s preglednimi skicami), zaključuje pa s pripravo na ekskurzijo. Menim, da je tak prikaz najbolj sistematičen, tudi od meni znanega slovstva. Pisan je jedrnato, v skladu s težnjami socialističnega samoupravljanja po gospodarski stabilizaciji in čimmanjši porabi papirja in časa in treditvami iz točke 3. Nameščanju vrvic je posvečen kar cel odstavek, 14 tipkanih vrstic v poglavju 1.2.1 Ne vem, kako je mogoče to spregledati, ob tako pedantnem pregledu?! Slovenski jamarji nimamo še izrazov za nekatere pojme v jamarski tehniki. Predlagal in razložil (!) sem nekaj nujno potrebnih za pisanje članka. Praksa bo pokazala, ali so ustrezni. Spomnimo se samo na varnostne vretenaste vrvne zavore, spuščala in druga "poslovenjenja". Pri navedbi literature sem se omejil le na "sintetične" članke in knjige, ki sami vsebujejo citate drugih člankov. Upošteval sem, da ima podano celotno problematiko in ugotovitve, da je slovenskim jamarjem relativno lahko dostopna in da so razvidne prednosti in nove rešitve pri tehniki Yusar. Starost tehnike Cordelette je navedena v uvodu članka, ki bo objavljen v *Naših jamah*.
5. Ta točka navaja laži, ki jih je težko "pogoltniti". Tehnika Yusar ni odpovedala nikjer (sicer ne~~bi~~ tega pisal!) in nikjer nisva prosto plezala! Ne vem odkod te izmišljotine?! Dan pred ekskurzijo so bili o njej obveščeni: tajnik, poverjenik za članarino (takrat sem se vpisal v društvo, da ne~~bi~~ bilo kakšnih pripomb glede mojega članstva), gospodar (izdal je nekaj opreme) in vodja reševalne skupine DZRJ Ljubljana. Vsi so bili obveščeni o času predvidenega povratka. "akar so na ta dan vsi "stisnili rep pod noge" in na pomoč sta nama odhitela Janezovo dekle in prijatelj Janko!! Mislim, da so bili

bralci Novic "obširno obveščeni" o vzrokih moje izključitve iz DZRJ Ljubljana, zato TK ne bi bilo potrebno lagati! Koli-
kor mi je znano J. Sabolek ni imel enakega "tretmana".

✓
Žal mi je, da moram te stvari pisati. "ašim znanecem se bodo ohranili le objavljeni podatki, zato se čutim dolžan obvestiti jih o svojih stališčih. Želim jim veliko zabave ob brenjuteh "prepirov za oslovsko senco".

Srečno!

Franc Malečkar

Zaključek diskusije o YUSAR

Komaj smo pred dobrim letom rešili problem potapljaške opreme, se nam je že pojavil nov in to YUSAR. V tej številki novic lahko sami preberete večino napisanega o tehniki YUSAR. Da bi si lažje ustvarili svoje mnenje smo objavili tudi prevod osnovne izdaje tehnike z eno vrvjo francoskega pisca Daniela Martineza ter pisma Erič Milana iz Ribnice, Francija Malečkarja in mnenje tehnične komisije JZS. V celoti je objavljeno malenkostno popravljeno gradivo o tehniki YUSAR avtorja Malečkar Francija.

Menim, da je sedaj čas, ko lahko ta problem zaključimo, kajti pred nami je še veliko nalog, ki se jih moramo lotiti. Uspeli pa bomo lahko le, če bomo složno pomagali drug drugemu.

Pravilno je, da se nejasnosti razčiščujejo vendar v prijateljskem tonu in to preden se objavijo. V objavo naj gredo samoprečiščeni teksti s katerimi naj se strinjajo tudi komisije pri JZS.

Predsednik JZS

Preisinger Davo

Daniel Martinez: Jamarski klub Toulon:

O VRVNI TEHNIKI

Metoda imenovana "vrvična", omogoča raziskavo sistema brezen samo z eno nosilno vrvjo, katere dolžina ustreza najglobljemu breznu ali stopnji. Vrv po kateri smo se spustili v brezno, namodestimo s 3 mm debelo vrvico, s katere ob povratku dvignemo nosilno vrv 10 mm premera.

Nosilno vrv posebej pripravimo da jo moremo potegniti v pravi položaj (slika 1):

- a) zataljeni konec vrvi odrežemo
- b) plašč zavijamo z jedra v dolžni 50 cm
- c) postopoma režemo pramen, da dobi jedro stožčasto obliko,
- d) na osrednji pramen privežemo z ribiškim vozlom 1 m dolgo vrvico 3 mm premera,
- e) plašč potegnemo preko vozla in ga ovijemo z nyloonsko nitjo.

Tako smo pripravili konec nosilne vrvi, ki se postopoma zožuje v vrvico 3 mm premera.

Pritrditev: prosto nad breznom (slika 2 e):

- e) Pritrditev mora biti vedno dvojna. Nosilno in varnostno pritrdišče morata biti povezana z vrvjo enake kvalitete kot nosilna vrv.

Pritrditev preko roba (slika 2 f, g):

- f) Potezna vrvica 3 mm premera se ne sme tretji ob rob brezna
- g) vrv, ki nosi obroč na matico mora segati preko roba, da potezna vrvica visi prosto v brezno. Zaščitena mora biti s cevjo proti drgnjenju.

Nameščanje vrvi brez snemalca: vrv + vrvica dvojne globine brezna (slika 3): Nezoženi konec vrvi pretaknemo skozi obroč na matico in zvežemo zanko z vozlom osmico. V zanko vpnemo vponko z matico (za varnost) v katero je privezana vrvica 3 mm premera (slika 3a). Med spuščanjem jemljemo vrvico iz posebne vrečke in pazimo, da je ne ovijemo z nosilno vrvjo. Na dnu brezna na zoženi konec nosilne vrvi privežemo konec vrvice, ki visi v breznu, a mora

biti dolga za dvojno globino brezna. Z vrvico, ki je v breznu potegnemo nosilno vrv navzdol in s tem namestimo vrvico v breznu. Poberemo nosilno vrv. Oba konca vrvice zvežemo skupaj, pri čemer pazimo, da jih ne ovijemo med seboj. Če je potrebno razmaknemo obe vrvici z dvema kamnoma (slika 3b).

Nameščanje vrvi s snemalcem: vrv + vrvica dvojne globine brezna + snemalec - décrocheur Pierre Allain (slika 4):

V obroč na matico namestimo snemalec opremljen z vrvjo, konec vrvice pretaknemo skozi obroč na matico in ga privežemo v vponko, ki veže snemalec z nosilno vrvjo (slika 4a). Med spuščanjem napeljujemo vrvico tako, da je ne ovijemo okrog nosilne vrvi. Ko prispemo na dno brezna, se vrv razbremeni in snemalec se sname. Njegovo spuščanje nadzorujemo z vrvico. Ko je vsa nosilna vrv na dnu, se v breznu nahaja dvojna vrvica. Oba konca vrvice zvežemo in ju ločimo (slika 4b). Pozor: Uporaba snemalca je nevarna!

Nameščanje nosilne vrvi za vzpon (slika 5). Konec vrvice zvežemo z ribiškimi vozli z zoženim koncem nosilne vrvi. Na drugem nezozženem koncu naredimo zanko z osmico, v katero vrnemo varnostno vponko z matico. Nato z vrvico vlečemo nosilno vrv v obroč na matico. Najbolj delikaten je prehod zoženega konca nosilne vrvi skozi obroč na matico (slika 5). Konec nosilne vrvi opremljen z vozli osmica, se ustavi v obroču na matico in pričnemo se lahko vzpenjati.

Opažanja:

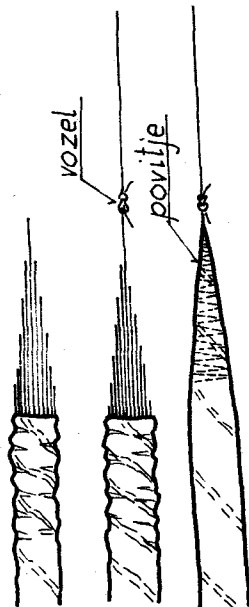
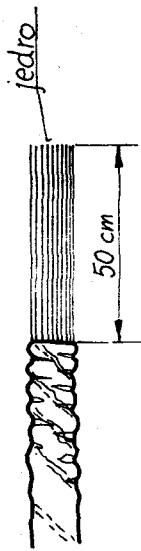
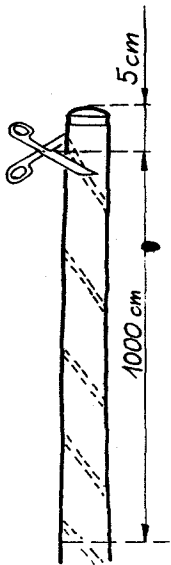
- Pred uporabo te tehnike v jamah, se ji je treba priučiti na prostem v skalah
- Čuvajte se pred mokrimi vrvmi, ker postanejo težke
- Ne uporabljajte tega sistema v breznih globljih kot 40 m
- Če je brezno zavito tega sistema ne smemo uporabiti brez trenja
- Tehnično znanje udeležencev mora biti zelo visoko

Zgodovina:

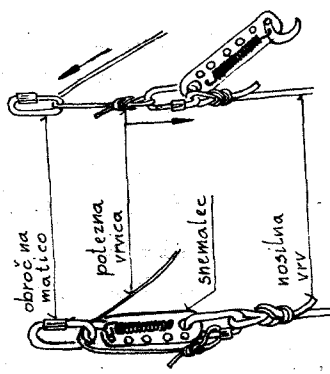
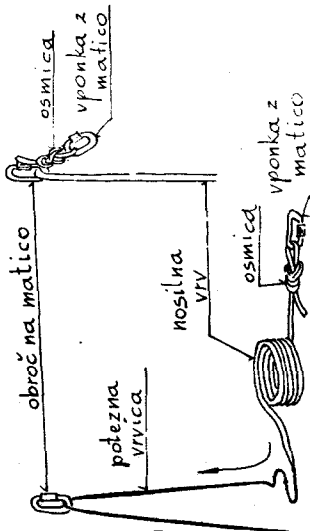
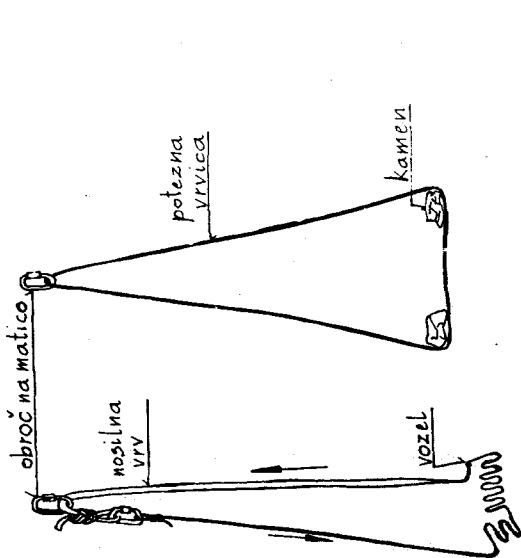
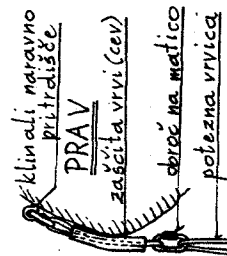
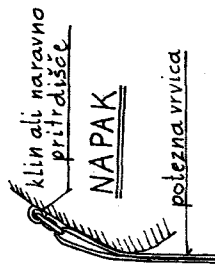
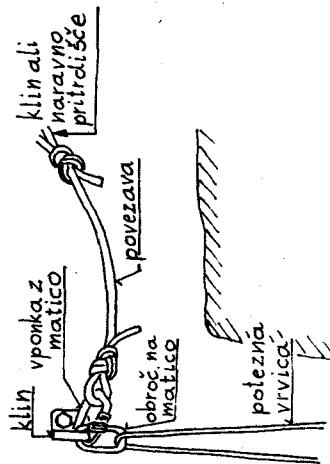
- Prvi so Pierre Chevalier in njegovi tovariši spuščali lestvice s pomočjo vrvi ali vrvic. Lestvice so pri vzponu namestili z istimi relativno močnimi vrvicami.
- Jamarski klub v Toulonu je v letih 1971 - 72 povzel vrvični sistem, ga proučil in tehnično dopolnil (snemanje; ravnanje z nosilno vrvjo) za popolnoma varno uporabo (2).
- Posamezniki iz Provance in Rhone alpine so poskušali na prostem v skalah in nato v jamah. Ta tehnika zahteva zelo razvit nivo tehničnega znanja in posebne raziskovalne pogoje (ožine, a veliko raziskovalnih pripomočkov, samohodci).
- Uporaba te tehnike je zelo zanimiva v dvigajočih se jamah zato, ker pusti opremljene vertikalne dele, brez uporabe težkih vrvi.

Bibliografija:

- 1) Jolfre (J.) - 1965 - L'appel des profondeurs. Collection Marabout junior, no 301.
- 2) Martinez (D.) - 1973 - Nouvelle technique d'exploration. Spelunca, 4 p., 118, 121.
- 3) Blanc (J.-P. et G.) - Methode cordelette - doudoun. Bulletin du Speleo Club Darboun, no 1.
- 4) Marry (G.) - 1977 - Gouffre Berger, premier. - 1000. La technique cordelette par D. Martinez.
- 5) Lombard (P.) et Quivy (D.) - 1978 - Exploration souterraine, la technique cordelette (plaquette).

35

Na posvetu tehnične sekcije 11. zborovanja slov. jamarjev je F. Malečkar referiral o Tehniki Yusar. V nadalnjem podajemo dopolnitve k osnovni Martinezovi tehniki, ki jih navaja F. Malečkar: Pri pripravi zoženega konca nosilne vrvi Lombard in Quivy (78) priporočata medsebojno šivanje pramenov. Badino (manuskript) povezuje vse pramene s pomožno vrvico s tkalskimi vozli in zaščiti zožitev s plastično folijo. Malečkar šiva plašč na zoženem koncu vrvi.

Lombard in Quivy (78) navezujeta obroč na matico v pritrdišče z nylonskim trakom. V osmico nosilne vrvi privežeta vrvico enako dolgo kot nosilna vrv. Na dnu brezna privežeta vrvico, ki je navita na kolutu, na zoženi konec nosilne vrvi in jo napeljeta v obroč na matico z vlečenjem prejšnje vrvice in nosilne vrvi. Malečkar je nadomestil obroč na matico (maillon rapide) s členkom verige in vponko z vijakom,

Poročilo o izvedbi II. republiške jamarske in III. jamarsko-planinske orientacije Ponikva '81

Na željo JZS smo organizirali II. republiško jamarsko orientacijo (ker je bila orientacija v Postojni razveljavljena) dne 27. septembra 1981 s startom ob 8. uri pred jamo Pekel. Republiška orientacija je potekala skupaj s III. jamarsko-planinsko orientacijo, ki jo organiziramo v okviru občine.

Jamarska orientacija je potekala v okviru pravilnika o jamarski orientaciji, jamarsko-planinska orientacija pa po pravilniku o planinski orientaciji. Jamarji mladinci in člani so tekmovali in odgovarjali na tematiko o jamarstvu in po svoji trasi, planinci člani in mladinci so tekmovali po svoji trasi in pionirji po svoji in odgovarjali na tematiko iz planinstva, zgodovine NOB in PP.

Po predhodnem razpisu so se prijavile naslednje jamarske ekipe: JK Sežana-članska, DZRJ Kranj-mladinska, DZRJ Simon Robič Domžale-članska in mladinska, JK Topoljščica-članska, DZRJ Luka Čeč Postojna-članska, JK "Črni galeb" Prebold - članska in mladinska. Na startu pa se je pojavilo le 6 ekip, ker Kranja in Sežane ni bilo.

Doseženi vrstni red je bil naslednji:

Člani:	1. JK "Črni galeb" Prebold	730 točk
	2. DZRJ Luka Čeč Postojna	695 točk
	3. JK Topoljščica	615 točk
	4. DZRJ Simon Robič Domžale	- 55 točk

Mladinci:

1. JK "Črni galeb" Prebold	805 točk
2. DZRJ Simon Robič Domžale	- 40 točk

Jamarsko-planinska orientacija - vrstni red:

Člani:	1. PD Prebold	655 točk
	2. PD Prebold-Šempeter	606 točk
	3. JK Črni galeb Prebold	217 točk

Mladinci:	1. JK črni galeb Prebold	740 točk
	2. TO Žalec	
	3. TO Žalec	
	4. TO Žalec	

Pionirji:	1. JK Črni galeb Prebold	485 točk
	2. PD Zabukovica	460 točk
	3. PD Zabukovica	384 točk
	4. PD Prebold-Šempeter	220 točk
	5. PD Zabukovica	98 točk
	6. PD Zabukovica	93 točk
	7. PD Prebold-Šempeter	50 točk
	8. PD Prebold-Šempeter	-58 točk
	9. PD Šempeter-Prebold	-82 točk
	10. PD Zabukovica	-188 točk

Zapisniki, naloge in doseženi rezultati so spravljani v arhivu našega kluba in so na vpogled vsem, ki so tekmovali na orientacijah.

Z jamskim srečno in nasvidenje na III. jamarski republiški orientaciji prihodnje leto!

Jamarski Klub Črni galeb
63312 Prebold

Prebold, 6.10.1981

Tajnik: Tone Vedenik

Planinarsko društvo "Biokovo" nas opozarja na napako: Jama za Kamenim vratima, 5. v naši globinski lestvici od oktobra 1980, ni na Velebitu, temveč na Biokovu. Povedo še nekaj o "speleološkem logoru na področju Biokova, koji je trajao od 26.7. do 3.8. 1981. godine te se navodi da je istraženo 12 objekata, od kojih su najznačajniji Jama za Kamenim vratima (dubine -520 m), Jama Pirkovača (dubine 102 m) te Jama za Piščetom (dubina preko 180 m)".

Prijateljem iz Makarske se zahvaljujemo, vsem bralcem pa opravičujemo.

8. mednarodni speleološki kongres v Bowling Greenu v ZDA

8. mednarodni speleološki kongres je bil v času od 18.7. do 24.7.1981 v ZDA v Bowling Greenu (država Kentucky). Tu je univerzitetni center, kjer je skoraj 1100 udeležencev kongresa dobilo vso oskrbo v študentskih domovih in imelo na razpolago predavalnice in dvorane na tamkajšnji univerzi. Največ udeležencev je bilo iz ZDA (526) in iz Kanade (64), močno so bile zastopane tudi zahodnoevropske države. Iz socialističnih dežel je bilo le po nekaj speleologov, izjema je bila Madžarska, ki je poslala na kongres 31 speleologov. Iz Nemške demokratične republike in Sovjetske zveze pa ni bilo nobenega delegata. Iz Jugoslavije se je kongresa udeležilo 17 speleologov, od tega 14 iz Slovenije, 2 iz Hrvaške in 1 iz Črne gore. Tako je bilo s svojimi delegati zastopanih 37 držav. Na svečani otvoritveni seji kongresa so bile sprejete kot članice še Kitajska, Severna Koreja, Indonezija, Tunizija in Alžir, tako da je v Unijo sedaj vključenih 44 držav.

Po svečanem pričetku se je nadaljevalo delo po sekcijah in komisijah, razdeljenih po temah v 27 skupin. Med že znanimi sekcijami so bila posebej predavanja še v komisijah za tropsko geomorfologijo, za vulkansko speleologijo in psevdokras, za interesno in vodno jamsko favno, za mikroklimatologijo in za zgodovino speleologije. V celoti je bilo 265 referatov, ki so pokazali znatno razširjenost in poglobitev znanja. Kar znaten delež so pri referatih prispevali naši speleologi. Tako je v mineraloški sekciji referiral I. Gams o morfometriki stalagmitov, v sekciji za sedimentologijo A. Krenjc o sedimentih v slovenskih jamah, v sekciji za speleogenezo R. Gospodarič o speleogenezi kraških jam na slovenskih kraških poljih, v geomorfološki sekciji P. Habič o kraških poljih in neotektoniki, v geološki sekciji M. Garašić o neotektoniki v nekaterih kraških jamah v Jugoslaviji, v sekciji za vertikalno tehniko pa o novih metodah raziskovanja jamskih voda in vertikalnih jam, F. Habe o posegih v Postojnsko jamo v luči varstva okolja in B. Sket o favni obmorskih jam. F. Habe je v komisiji za zaščito krasa

in turistične jame podal poročilo o delu komisije v času od 1977 do 1981. Poleg tega je več naših članov predsedovalo raznim komisijam. Delo v komisijah in po sekcijah je potekalo v glavnem v dopoldanskem času, v popoldanskem času in v večernih urah pa so bili organizirani strokovni izleti v podzemeljske jame v okolici Bowling Greena in v Nacionalni park Mammoth Cave.

V okviru organiziranih ekskurzij smo najprej obiskali Lost River Cave v neposredni bližini Bowling Greena. To je le nekaj deset metrov dolga, nekdanja turistična jama z ogromnim obokanim vhodom, kjer so nam prireditelji pripravili vesel sprejem ob vinu in prigrizku in je pomenil nekak družaben stik tisočglave množice udeležencev.

V Nacionalnem parku Mammoth Cave smo obiskali 150 km od Bowling Greena oddaljeno jamo Mammoth Cave, ki je z jamskim sistemom Flint Ridge Cave najdaljši jamski sistem na svetu. Za turistični obisk je urejen le del tega sistema. Štiriurno "potovanje" nas je vodilo skozi jamske hodnike z ravnim stropom, brez kapniškega okrasa in v več nadstropjih. Jama ima pet turističnih vhodov na različnih krajih. Število obiskovalcev se giblje dnevno od 100 izven sezone do 3000 v glavni sezoni. Letni obisk dosega do 300.000 obiskovalcev, večinoma Američanov. Temperatura v jami znaša okrog 12 °C, zrak pa je v primerjavi z našimi jamami precej suh. V določenih predelih jame je opaziti podzemeljsko reko, ki včasih poplavlja višje ležeče rove. V podzemeljskih vodah Mammoth Cave sta poleg drugih jamskih živalic zanimivi dve vrsti jamskih ribic z zakrnelimi očmi.

Na zaključku kongresa smo obiskali Cumberland Caverns v državi Tennessee, ki leži okrog 350 km od Bowling Greena. Jame so urejene za turizem v dolžini 1500 m, krasi pa jih nekaj lepih kapniških tvorb. Osrednji prostor v jami je velika dvorana z lepim lestencem, kjer so razne proslave in prireditve. Tudi nam so v tej dvorani pripravili prireditelji zakusko, popestreno s folklornim nastopom. Za take proslave pa je jama prikladna zaradi tega, ker je do osrednje dvorane prevozna z avtomobilom. Jamo obišče letno do 30.000 turistov.

Že od začetka kongresa je bila urejena razstava kraškega podzemlja, s posnetki iz vsega sveta. Tako je tudi Postojnska jama dobila na tej razstavi svoj kotiček in v njem razstavila svoj propagandni material. Vsak večer smo gledali vrsto zanimivih barvnih filmov o kraškem podzemlju, pa tudi številni bravni diapozitivi so prikazali lepote podzemeljskega sveta in napredek tehnike v jamskem raziskovanju.

Plenarno zaključno zasedanje kongresa je prineslo važne sklepe tako v sami organizaciji Mednarodne speleološke unije kot tudi prikazalo bodoče naloge organizacije.

Za novega predsednika Unije je bil izvoljen prof. dr. Eraso Romero iz Španije, ob njem pa sta še dva podpredsednika, dr. Vladimir Panoš iz ČSSR in dr. Derek Ford iz Kanade. V Izvršni biro sekretariata je bilo izvoljenih še 6 pomožnih sekretarjev (J. Glazek iz Poljske, Reno Bernasconi iz Švice, C. Eck iz Belgije, R. Curle iz ZDA, G. Propos iz Francije in F. Habe iz Jugoslavije. Izbrane so bile tudi nove delovne komisije, ki so razdeljene takole:

- A) Department of Conservation - vodja F. Habe (Jugoslavija)
 - 1. Komisija za zaščito krasa - F. Habe
 - 2. Komisija za turistične jame - R. Gurnee (ZDA)
 - 3. Komisija za znanstveno proučevanje zaščite jam -
- V. Caumartin (Francija)
- B) Department of Research - vodja E. Romero (Španija)
 - 1. Komisija za fiz.-kemična in hidrogeol. raziskovanja
- E. Romero (Španija)
 - 2. Komisija za kraško denudacijo - J. Spanngel (ZRN)
 - 3. Komisija za paleokras in speleologijo - R. Harmon
(Velika Britanija)
 - 4. Komisija za speleoterapijo - R. Spanngel (ZRN)
- C) Department of Exploration - vodja A. Eavis (V. Britanija)
 - 1. Komisija za reševanje - A. Martinoff (Belgija)
 - 2. Komisija za merilno tehniko - D. Havliček (ČSSR)
 - 3. Komisija za potapljanje v jamah - J. Piškula (ČSSR)

- D) Department of Documentation - vodja C. Chabert (Francija)
1. Komisija za bibliografijo - R. Bernasconi (Švica)
 2. Komisija za topografijo - N. Vina (Cuba)
 3. Komisija za kartografijo - K. Pfeffer (ZRN)
 4. Komisija za najdaljše in najgloblje jame - C. Chabert, Francija
 5. Komisija za jamske filme
 6. Komisija za izobraževanje - M. Audetat (Švica)
 7. Komisija za zgodovino speleologije - B. Geze (Francija)

Izvoljen je bil tudi posebni Konzultativni komite, ki bo v dveh letih proučil vse spremembe statuta UIS, predložene kongresu s strani Speleološke zveze SSSR. Za vodjo te je bil predlagan dr. Fitz Oedl iz Avstrije.

Določena je bila tudi nova članarina za države - članice Unije. Za skupino A (majhne države) znaša ta 20 US dolarjev, za srednje - skupina B - 100 dolarjev (sem spada Jugoslavija), za velike skupine pa 200 dolarjev. Če država članica tri leta ni plačala članarine, nima na kongresu pravice glasovanja, v 5 letih pa preneha njeno članstvo.

Plenarno zaključno zasedanje je postavilo tudi nekatere važne sklepe. Tako pristopa Unija dokončno k izdaji speleološke terminologije, ki bo izšla v bližnji prihodnosti v 15 jezikih, med njimi tudi v slovenščini in srbohrvaščini. V pripravi je izdaja kataloga turističnih jam v svetu, katerih podatke je vse od kongresa v Olomoucu dalje zbiral komisija za turistične jame. V pripravi je tudi delo komisije za izdajo študije o zgodovini speleologije nasploh. V to sta s strani Jugoslavije pritegnjena F. Habeš A, Kranjc. Za izdajo kataloga v režiji Avstrijske speleološke zveze je kongres priporočil vsem turističnim jamam, da po svojih močeh prispevajo za izdajo tega prepotrebne dela, ki bo služilo tako znanstvenim kot tudi gospodarskim namenom.

Kongres je z odobrenjem sprejel vest, da je bil s strani UNESCO prograšen Nacionalni park Mammoth Cave za svetovno naravno dediščino. Obenem je priporočil Postojnski jami kot svetovni

matici jamskega turizma, da vloži tozadevno vlogo za proglasitev svetovne naravne dediščine na merodajne forume.

Ponovno je bilo poudarjeno, da se kljub peticijam Unije na jugoslovansko in italijansko vlado na kongresu v Sheffieldu stanje na Notranjski Reki ni izboljšalo, tako da so s skrajnim onesnaženjem reke še naprej ogrožene edinstvene škocjanske jame. Zato je sklenjeno, da sekretariat Unije ponovno s posebno poslanico opozori na to nemogoče stanje jugoslovansko vlado v Beogradu.

V končnih resolucijah je bila na zaključni seji še posebej poudarjena potreba čim večje skrbi za podzemeljski svet, ki mu pospešena urbanizacija in industrializacija na kraških tleh preti z uničenjem. Poedine informacije in nasvete glede zaščite dajeta državam članicam "Cave Ecosystem Specialist Group" pri Species Survival Commission International v Švici in biro Mednarodne speleološke unije preko svoje komisije za zaščito krasa.

Po zaključku kongresa so bile številne pokongresne ekskurzije v ameriški kras. Nekateri člani naše delegacije pa je vodila pot tudi v kanadski kras.

Prav gotovo smo odnesli s kongresa lepe vtise z željo, da se zopet zberemo na naslednjem kongresu v Španiji.

Dr. France Habe

Klub jamarjev
Kostanjevica na Krki
Datum: 4.10.1981

Poročilo o 3. Dolenjskem jamarskem taboru

Kakor vam je znano je bil organizator 3. dolenjskega jamarskega tabora klub jamarjev Kostanjevica na Krki.

V sestav 3. dol. jamarskega tabora smo vključili tudi prikaz jamarske razstave v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki.

V času priprav in zbiranju gradiva za razstavo smo bili deležni precejšnje pomoči vseh dolenjskih jamoslovnih enot. Prispevali so nam fotografije, risbe, načrte, tudi nekaj najdb in stare iztrošene jamarske opreme.

Razstavljenih je bilo preko 150 fotografij, večinoma formata 30 X40 cm z njimi je bilo prikazano kompletno jamarsko delo pred akcijo, med akcijo in po njej. Nadalje smo prikazali več načrtov Dolenjskih jam ali brezen, ter najdbe iz Levakove jame pri Podbočju in jame Pri Starem gradu.

Del razstavnega prostora smo namenili za prikaz jamarske opreme, od najstarejših lesenih lestvic do sodobne vrvrne tehnike.

Na otvoritvi razstave 13.6.1981 je bil slavnostni govornik tov. dr. France Habe. Med prisotnimi občani Kostanjevice in okolice so bili tudi jamarji iz Novega mesta, skupina jamarjev iz Švice, znan speleološki delavec iz Zagreba prof. Mrkulin, predstavniki pokrovitelja tabora in razstave TOZD TES Brestanica, ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Krško in KS Kostanjevica na Krki.

Žal je bila razstava zaradi terminske zasedenosti razstavnih prostorov odprta le 21 dni, a kljub temu si je našo razstavo ogledalo okoli 500 obiskovalcev.

Napovedani pričetek 3. dol. jamarskega tabora za 19.6. 1981 smo morali slabega vremena in poplav preložiti na 26.6. Tabora se je udeležilo 41 jamarjev iz: Ribnice, Črnomlja, Kočevja, Novega mesta, Straže in Kostanjevice.

Prvi dan popoldan je bil sprejem sodelujočih in njihova nastanitev. Pri postavljanju tabora so nam z opremo delom pomagali taborniki iz Novega mesta. Pred večerjo je bil še skupinski ogled jamarske razstave.

Po večerji je bil sestanek udeležencev in sestava ekip za raziskovanja naslednjega dne.

Formirane so bile 4 mešane ekipe za raziskovanje jam in brezen.

Naslednji dan smo raziskali in obdelali pet brezen in eno jamo, katero pa nismo mogli dokončno raziskati zaradi zaradi naraslih voda.

Brezna smo raziskovali v področju Gorjancev in prišli v najglobljem breznu do globine 73m. Uporabljali smo v glavnem vrvrno tehniko.

V tabor smo se vrnili v popoldanskih urah in čas do večerje izkoristili za čiščenje opreme in izmenjavo vtisov z akcij.

Po večerji je bil družabni večer na katerem smo prikazali nekaj filmov in veliko število diapozitivov.

Družabnega večera so se udeležili tudi povabljeni predstavniki pokrovitelja, Novomeških tabornikov, krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. V kasnejših večernih urah smo prižgali tudi taborni ogenj, program pa smo popestrili z krstom petih novopečenih jamarjev iz Crnomlja, Ribnice in Kostanjevice.

Zadnji dan tabora smo dopoldan urejali zapiske in skice iz prejšnjega raziskovalnega dne.

Dogovarjali smo se tudi o bodočem 4. Dolenjskem jamarskem taboru. Po kosilu smo se razšli.

- Zapisnike bomo poslali takoj kojih dokončno uredimo.

Včlanjena jamarske društva in jamarski klubi

1. Jamarski klub "Kraški krti"
Slovensko planinsko društvo
34170 GORIZIA, Ul. Levada 23 a, tel. 32-812
2. Belokranjski jamarski klub
68 340 CRNOMELJ, Kolodvorska ul. 50
3. Društvo za raziskovanje jam "Gregor Žiberna"
66215 DIVAČA
Boris Žnidaršič, Škocjanske jame
4. Jamarsko društvo Sežana
66210 SEŽANA, Partizanska 21 a
5. Jamarsko društvo "Dimnice"
66000 KOPER, Čevljarška 1
6. Društvo za raziskovanje jam "Luka Čeč"
66230 POSTOJNA, TOZD Jama
Marjen Perko, Pivška 1
7. Jamarsko društvo Rakek
61381 RAKEK
Tone Ilersič, Heroja Iztoka 38
- Jamarska sekcija FD Tolmin
65220 TOLMIN
Zoran Lesjak, Gregorčičeva 20
8. Jamarski klub "Temnica"
65296 KOSTANJEVICA NA KRASU
Anton Marušič
9. Jamarski klub "Speleos"
63320 TITOVO VELENJE
Radolič, Belo 12
10. Jamarski klub "Podlasica"
63326 TOPOLŠICA
Darko Poželj, Topolšica št. 124
11. Jamarski klub Celje
63000 CELJE
Risto Dovčev, Muzejski trg 4
- Jamarska sekcija "Hubelj" pri PD Ajdovščina
65270 AJDOVŠČINA
D. Remškar, BGF Primorje, Polževa 13 a
12. Jamarski klub Kamnik
61240 KAMNIK
Dane Holcar, Žebljarska pot 2

13. Jamarski klub Idrija 52020-679-65513
65280 IDRIJA
Ljubljanska 5
14. Jamarsko društvo Logatec
61370 LOGATEC
Drago Korenč, Čevica 3
15. Klub jamarjev
68311 KOSTANJEVICA NA KRKI
Martin Boltežar, Grajska 12
16. Društvo za raziskovanje jam
61310 RIBNICA NA DOLENJSKEM, št. 144
F. Škrabec, Avto-Kočevje
17. Društvo za raziskovanje jam
61330 KOČEVJE, pp. 54
Dušan Taraj, Kidričeva 4
18. Jamarski klub Črni galeb
63312 PREBOLD
Tone Vedenik, Prebold št. 116
19. Društvo za raziskovanje jam Kranj
64000 KRANJ
Kajuhova 34
20. Društvo za raziskovanje jam "Simon Robič"
61230 DOMŽALE
S. Stražar, Kidričeva ul.
21. Jamarski klub Železničar
61000 LJUBLJANA
A. Lajovic, Ilirska 18/Hrvatski trg 2
22. Društvo za raziskovanje jam Ljubljana 50101-678-48571
61000 LJUBLJANA, Stari trg 21
F. Osole, Aškerčeva 21
23. Jamarski klub "Vinko Paderčič-Batreja"
68000 NOVO MESTO
L. Medle, Žabja vas 47
24. TVD Partizan - Straža
Jamarska sekcija
68351 STRAŽA
Darko Kulovec, Ruska 13
25. Jamarski klub Planina
66232 PLANINA PRI RAKEKU, št. 191
Irena Petkovšek
26. Društvo za raziskovanje jam Bled
64260 BLEED
V. Novak, Cankarjeva 16

- Jamarska sekcija Color
Planinsko društvo Medvode
61215 MEDVODE
Stane Vilar
 - Jamarska sekcija
Slovenskega planinskega društva
34010 TRIESTE
Stojan Sancin, Fulje pri Domju 187
 - Jamarska sekcija PD Borovnica
61353 BOROVNICA
Niževce 7
28. Jamarsko društvo Edvard Kardelj
Šolski center RSNZ, Tacen 48
61000 LJUBLJANA
29. Društvo jamskih potapljačev Proteus
61000 LJUBLJANA
Lepi pot 6

IZ ZAPISNIKA

SA SASTANKA KKS PSJ ODRŽANOG 13. i 14. JUNA 1981. GODINE

Sastanak je održan u planinarskom domu "Janko Gredelj" na Oštrcu (Samoborske gorje) u subotu i nedelju.

Prisutni su bili predstavnici: KSFS Makedonije Žožovski Ivan, KSFS Bosne i Hercegovine Žibrat Željko, domaćin i delegati PS Hrvatske, Vladimir Božić, predsednik KS PSJ i KS PSH, Poštarić Juraj, Vladimir Lindić, Bololić Zoran, Guszak Krešo i Herkov Vesna.

Sastanak je počeo u 17 časova.

Predsednik komisije V. Božić otvorio je sastanak i tom prilikom uputio kritiku na administraciju pojedinih planinskih saveza, zbog neobavljanja svojih dužnosti kako treba, jer je to jedan od razloga što svi predstavnici KS nisu na vreme obavešteni o održavanju ovog sastanka.

I ako u okrnjenom sastavu sastanak je započeo sa radom prema priloženom dnevnom redu, upućeno zajedno s pozivom za sastanak.

Dnevni red

1. Izveštaj o radu KKS PSJ za 1980 i delimično u 1981. god.
2. Izveštaj o radu komisija po pojedinim Republikama.
3. Sprovodjenje plana rada u 1981. godini.
 - a) VIII međunarodni Speleološki kongres u SAD
 - b) Savetovanje o savladjivanju vodenih prepreka u speleološkim objektima.
 - c) Speleološki priručnik.
4. Plan rada KKS PSJ za 1982. godinu.

1. IZVEŠTAJ O RADU KKS PSJ ZA 1980. GOD.

Predsednik komisije V. Božić podneo je izveštaj o radu u 1980. godine, a koji je podneo Predsedništvu PSJ u Beogradu gde je bio i prihvaćen, a ovde je dostavljen sa materijalom uz poziv za sastanak. U izveštaju je postaknut problem odražavanja planiranih savetovanja jer republički i pokrajinski savezi nisu finansirali prisustvovanje svojih delegata na savetovanju o samospašavanju i ako su tu obavezu preuzeli u 1981. godini.

V. Božić iznosi da je prisustvovao Tematskoj konferenciji PSJ koja je održana sa temom "Obrazovanje i vaspitanje kadrova u planinarskoj organizaciji" održanoj 9 i 10. maja 1981. god. u Novom Sadu pa kako drugih predstavnika iz speleoloških jedinica u SFRJ nije bilo na konferenciji, tako nije bilo ni diskusije o školovanju speleoloških kadrova. Sastanak je bio koristan ne preširok i ubuduće će trebati organizirati slične sastanke po pojedinim specijalnostima.

2. IZVEŠTAJI O RADU KOMISIJA PO SR I SAP

Prisutni su ukratko podneli izveštaj o radu Komisija u svojim Republikama. Ž. Žibrat je govorio o stanju u BiH-u. Kod pojedinih postoje tri vida organizirane speleološke delatnosti i to: Savez speleologa BiH-a, KSFS BiH, i Speleološko društvo "Bosansko-Hercegovački krš". Osnovni problem u radu njihove komisije je pitanje finansiranja akcija na nivou Republike. Članstvo varira, jer nema kontinuiteta u radu, te se sve svodi na entuzijazam nekolicine ljudi. Ne postoji dobra veza i koordinacija rada sa

Predsjedništvom jer KSPS BiH nema predstavnika u Predsjedništvu Saveza. Predlaže se zato da se pokrene diskusija između Saveza BiH i FSH o temi speleologija i o međunarodnoj saradnji na tom polju.

Žeževski Ivan je govorio o stanju i radu KS FSH i o saradnji sa Savezom Makedonije. Komisija nema svog predstavnika u Predsjedništvu Saveza. Problem finansiranja rada Komisije nije nikako rešen. Bezobzira na to stanje speleološki rad se odvija po odsecima i društvima u Skopju, Kavadarima, Štipu, Strumici i Titovom Velesu. Društva se sama snalaze i prema svojim mogućnostima održavaju tečajeve, specijalne škole, istraživačke akcije. U republici deluje oko 60 ljudi, koji se aktivno bave speleološkim radom.

O stanju u drugim Republikama i Pokrajinama ukratko je referirao V. Božić koji je najbolje upoznat sa situacijom koja nije ni u kom slučaju pohvalna. Rad u KS FSS gotovo je prestao sa odlaskom stare ekipe, „nema novih snaga da produže sa radom. Speleološki rad u Beogradu se odvija i u Užicama, Zaječaru i Prijepolju. Izabaran je novi predsednik iz Prijepolja a sobzirom na udaljenost od centra slaba je povezanost. Već tri godine nije bilo ispita za sticanje naziva speleolog.

U KS FS Vojvodine od 1977. god. nema nikakvih aktivnosti.

U SAF Kosovo stanje je gotovo isto i ako postoji volja da se nešto organizira.

U KS FS Crne Gore stanje nije ništa bolje i ako postoji speleološki odsek u FD "Javorak" u Nikšiću a nedavno je osnovano i novo speleološko društvo u Nikšiću.

O stanju u FS Slovenije nismo mogli ništa saznati jer nije nitko došao na sastanak.

O radu KS FS Hrvatske govorio je V. Božić. U Hrvatskoj deluju 13 speleoloških odsjeka u planinarskim društvima, od koga u Zagrebu ih je 5. Ukupan broj registrovanih članova iznosi 448. Od

akcija koje je Komisija organizovala to su Speleološki logor na Biokovu (iznad Makarske) istraženo je 12 jama od toga je jedna dubine 520 met. Organizirano je speleološko veče u planinskom domu "Runolist" na Medvednici. Već tradicionalno je organizirana Zagrebačka Speleološka škola sa 22 polaznika. Po prvi put su sprovedeni ispiti za Speleološke instruktore koji su dobili diplomu Fakulteta za fizičku kulturu. Komisija je bila inicijator za dve vežbe spasavanja iz špilje Veternice u saradnji sa GSS-om. Na Medvednici je organizovano savetovanje o spasavanju iz speleoloških objekata. Sudelovali smo na Jugoslovenskom speleološkom kongresu u Boru kao aktivni sudionici. Komisija je preuzela obavezu da daje vodiče za didjenje u turistički dio špilje Veternice kroz celu godinu preko vikenda i praznika.

Plan rada za sledeće razdoblje uglavnom bi se bazirao na finansijskom planu PSJ, a to jedan sastanak KKO PSJ, školovanje kadrova, putem jednog Savjetovanja i štampanja Priručnika. Predlog je da se u idućoj godini organizira Savjetovanje o prodiranju u speleološke objekte specijalnim metodama.

VSEM JAMOSLOVNIM ENCLAM

jamarjev nekateri družbeni dejavniki, kar je za delo jamarske organizacije kot tudi njenih enot vsekakor koristno.

Žal pa je precej manjše zanimanje za Jamarske novice med jamarji samimi: prebirajo jih sicer že, vendar niso pripravljeni sodelovati v takem obsegu, kot bi bilo mogoče pričakovati.

Trepričani smo, da se v vsakem društvu, klubu ali sekciji vedno kaj dogaja: odhajate na raziskovalne ali ogledne akcije, dosegate nove rekorde, na sestankih se dogovarjate o načrtih za delo, prirejate razstave in predavanja, izdajate svoja glasila, pišete za lokalne časopise, pomagajte delovnim organizacijam, ki jim je vaša pomoč potrebna, vzgajate nove člane, nabavljate novo opremo ali jo celo izdelujete sami, sodelujete s kolegi iz drugih klubov ali iz tujine ali še kako drugače jahate svojega konjička, ki se mu pravi jamarstvo.

Ali mislite, da vaše delo ne bi zanimalo tudi drugih, tako kolegov iz drugih predelov Slovenije kot nejamarjev? Jamarske novice v "Delu" so prava priložnost, da se najširša javnost seznani z vašim delom!

Karkoli zanimivega boste naredili na področju jamarstva, bo dobrodošlo za Jamarske novice. Takoj sedite (po možnosti za pisalni stroj) in to napišite! Pod prispevek se podpišite in napišite svoj naslov, če imate žiro račun, napišite še tega in vse skupaj pošljite v Ljubljano. Prispevke pošiljajte bodisi v uredništvo "Dela" (športno uredništvo) ali še bolje na naslov: Marjan Raztresen, uredništvo Teleksa, za Jamarske novice, Tomšičeva 1, 61000 Ljubljana.

Če prispevkov ne bo dovolj, bomo morali Jamarske novice, žal, ukiniti, kar pa bi bila vsekakor škoda.

Z jamarskimi pozdravi!

Jamarska zveza Slovenije

Dušan Novak

Ljubljana, 29. junija 1981

V A B I L O

Strokovna komisija vabi v svoje vrste vse jamarje, ki bi hoteli sodelovati v enem izmed referatov te komisije. Njeno delo pokriva praktično reševanje posameznih organizacijskih in tehničnih problemov, ki se pojavljajo v življenju JZS.

Posebej se čuti potreba po naslednjih kadrih:

1. Organizator mladinske smeri (razčlenitev vsebine dela, izdelava opomnikov, priprava snovi za tečaj za mladinske inštruktorje, priprava na vključevanje mladine v jamarske vrste).
2. Organizator pohodniške smeri (razčlenitev vsebine dela, izdelava opomnikov, razširjenje kulture pohodov v kras med širše plasti občanov).
3. Organizator jamarske transverzale (podrobna obdelava že sprejete okvirne trase oziroma posameznih jam, priprava gradiva za transverzalne; neposredna povezava s pohodništvom).
4. Prevajalec strokovnega gradiva v slovenščino (obvlada naj angleščino, francoščino, italijanščino, ruščino in nemščino - ali pa vsaj enega od teh jezikov in bo več prevajalcev).

Jamarji, ki bi šeleli sodelovati v SK JZS, naj predvsem pridobe privoljenje svojih matičnih društev. Razen tega naj imajo vesele do orisanega dela, po možnosti odslužen vojaški rok in vsaj 4 leta jamarskega dela z nekaj organizacijskimi izkušnjami. Delo v strokovni komisiji ni plačano.

Vsi, ki čutite voljo in sposobnost za sodelovanje v SK JZS, to čimprej sporočite na naslov vodje:

France Šušteršič, vodja SK JZS, 61370 LOGATEC, Laze 22.

Veš, o član, svoj dolg?????

Sprejeto na seji SK JZS 14.5.1981 v Ljubljani.

Najprej: kaj sploh razumemo pod pojmom STARANJE VRVI? Že o tem mnenja niso enotna, ker gre za naravno staranje, umetno staranje in za kombinirano staranje. Vseeno pa velja definicija, ki nekako združuje vse tri vrste staranja vrvi: zaradi staranja je vrv neprimerna za uporabo. S tem pa je zastavljeno prvo obsežno vprašanje, na katerega je treba najti odgovor. Za plezalne vrvi in oprtnice je ugotovljeno, da ne smemo zanemariti naravnega staranja, ki deluje tudi tedaj, ko vrvi ne uporabljamo. Prihodnost bo mogoče pokazala, če je naravno staranje prav tako pomembno pri oceni uporabnosti kot vse drugo.

Danes že vemo, da je v umetnih snoveh, torej tudi v polyamidu 6/6 (nylon), iz katerega je osnova vrvi, vedno malce vlage (približno 3%), zaradi katere pride s pomočjo mikroorganizmov do hidrolize in torej do nezadržnega propadanja.

Kaj pa povzroča umetno staranje vrvi?

V kakšnih razmerjih delujejo uničujoči dejavniki, kako se dopolnjujejo med seboj? Kateri faktorji so tisti, ki napovedujejo staranje ali pa ga katalizirajo? Pa še na mnoga druga vprašanja bo treba odgovoriti, preden nam bo jasno, kaj vse povzroča umetno staranje.

Kdaj torej lahko opazimo, da se vrv stara? Najprej je tu toplotni dejavnik, ko prehodi z mrzlega na vroče in obratno, pokažejo določene spremembe v elastičnosti. Med biokemične pojave sodi presnova, med kemične pa voda, ozračje, kisli in bazični izdelki. Tudi fotokemični dejavniki niso zanemarljivi, kaže celo, da utegnejo odigrati očitno najpomembnejšo vlogo pri preperevanju polyamidov (UV žarčenje). Menjava vlage (sušenje mokre vrvi) in pa mehanski dejavniki so prav tako navzoči pri propadanju kakovosti vrvi, saj pride do prask, vrezov, zvijanj, do nategov, pregibanj, pa tudi do premočnih nenaadnih udarcev (na primer ob padcu).

Ob padcih na videz ni problemov, saj je jasno, da je tako obremenjeno vrv treba zavreči; seveda pa gre tu za probleme, ko je treba preučiti vsakega posebej.

Ko vrvi začno uporabljati jamarji, je staranje vrvi še kako pomembno. Treba bo torej razmišljati tudi o teh različnostih, kajti tudi tu velja, da nimamo na voljo uporabnega modela za preizkušanje.

PV 1981/11

Na staranje vrvi je opozorila TK JZS v članku Tomaž Plamina: Problematika varnosti vrvne tehnike in obraba vrvi.

Novice XV. št. 4 (dec. 1980)

SREČNO NOVO LETO 1982 ŽELI VSEM JAMARJEM JZS
